ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Τεύχος 53, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1999

ΙΝΕ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ - Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κοινωνική Προστασία και Απασχόληση

Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της χρηματοδότησης της κοινωνικής προστασίας και της απασχόλησης • Το μέλλον της κοινωνικής προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση • Επιδόματα ανεργίας στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης • Προγραμματισμός δράσης της ΓΣΕΕ • Δραστηριότητες του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ στην Ευρώπη, τα Βαλκάνια και την Ελλάδα

Σημείωμα Σύνταξης

Η από κοινού αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας και της χρηματοδότησης της κοινωνικής προστασίας, είναι αντικείμενο έντονων προβληματισμών και θεωρητικών προσεγγίσεων των εμπλεκόμενων κοινωνικών υποκειμένων (κράτους συνδικαλιστικών οργανώσεων και εργοδοτών) στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ενημέρωση σε αυτό το τεύχος παρουσιάζει άρθρο το οποίο επιχειρεί να ανιχνεύσει την απάντηση στο εξής ερώτημα: η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η χρηματοδότηση της κοινωνικής προστασίας διέπονται από σχέσεις αντιπαλότητας ή χαρακτηρίζονται επίσης από σχέσεις αλληλεξάρτησης και διαπλοκής; Επιπλέον στο τεύχος αυτό της Ενημέρωσης, παρουσιάζονται άρθρα σχετικά με το μέλλον της κοινωνικής προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα επιδόματα ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το προγραμματισμό δράσης της ΓΣΕΕ. Τέλος, γίνεται αναφορά στη δράση του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ στην Ευρώπη στα Βαλκάνια και στην Ελλάδα.

“Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της χρηματοδότησης της κοινωνικής προστασίας και της απασχόλησης”

του Γιώργου Ρωμανιά

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στη σημερινή Ε-15 φαίνεται να συνυπάρχουν, παράλληλα, δύο προβλήματα που η από κοινού με ενιαία μέτρα πολιτικής αντιμετώπισή τους, είναι τουλάχιστον δυσχερής. Κι αυτό επειδή, εκ πρώτης όψεως, παρέχεται η εντύπωση ότι η ριζική και επιτυχής αντιμετώπιση του ενός, επιδεινώνει την κατάσταση του δευτέρου προβλήματος. Αναφερόμαστε, ειδικότερα:

Πρώτον, στο μέγα πρόβλημα της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και αντιμετώπισης της ανεργίας που μαστίζει τις ευρωπαϊκές κοινωνίες.

Δεύτερον, στο, επίσης, μέγα πρόβλημα της κοινωνικής προστασίας και της χρηματοδότησής της.

Επισημαίνεται, ότι το πρώτο πρόβλημα αφορά, κυρίως, τους ήδη ανέργους και δευτερευόντως, τους εν δυνάμει ανέργους, ενώ το δεύτερο πρόβλημα αφορά, κυρίως, τους ήδη απασχολούμενους και δικαιούχους ενός συγκεκριμένου επιπέδου κοινωνικής προστασίας και οικονομικής ευημερίας. Η αρνητική συσχέτιση των δύο αυτών προβλημάτων βρίσκεται στη διαπίστωση ότι και τα δύο διεκδικούν τη μεγιστοποίηση του ύψους των εθνικών πόρων που απαιτούνται για την επιτυχή αντιμετώπιση των στόχων της καταπολέμησης της ανεργίας αλλά και της βελτίωσης ή έστω της διατήρησης του επιπέδου της παρεχόμενης κοινωνικής προστασίας. Οι διεκδικήσεις αυτές κατευθύνονται στις ίδιες εισοδηματικές δεξαμενές του κράτους και είναι φανερό ότι αν δεν αντιμετωπισθούν με οικονομικό ορθολογισμό και κοινωνική δικαιοσύνη μπορούν να διαταράξουν, μέχρις ανατροπής, την υφιστάμενη κοινωνική ισορροπία, πολύ περισσότερο, μάλιστα, επειδή και οι δύο κατηγορίες τους εμφανίζονται ως αντιθέσεις μεταξύ μη ευνοούμενων κοινωνικών ομάδων (ανέργων ή εν δυνάμει ανέργων και μισθωτών).

Η αντιμετώπιση, συνεπώς, των δύο αυτών προβλημάτων οφείλει να ανιχνεύσει τις εμφανείς ή αφανείς, εννοιολογικές αλλά και πολιτικές, διασυνδέσεις τους και να επιλέξει τα μέτρα εκείνα πολιτικής που μπορεί να αποδειχθούν αποτελεσματικά χωρίς, όμως, να κτίζεται τείχος διαχωρισμού μεταξύ ανέργων και μισθωτών εργαζομένων.

Πρώτ' απ' όλα, όμως, οφείλουμε να θέσουμε ένα ερώτημα και να επιχειρήσουμε ν' ανιχνεύσουμε την απάντηση σ' αυτό: η χρηματοδότηση της κοινωνικής προστασίας και η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης διατηρούν σχέση αντιπαλότητας ή μήπως ανάμεσα στα στοιχεία των σχέσεών τους εμπεριέχεται και η δυνατότητα αλληλοσυμπλήρωσης; Εάν, βεβαίως, ισχύει η δεύτερη περίπτωση, είναι ευνόητο ότι οι επιπτώσεις δεν έχουν μονομερή χαρακτήρα αλλά είναι αμφίπλευρες: η διάθεση κονδυλίων από τον κρατικό προϋπολογισμό για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας μπορεί να έχει, μεγαλύτερες ή μικρότερες ή και καθόλου επιπτώσεις στην απασχόληση αλλά και το ύψος της απασχόλησης (και συνεπώς, της ανεργίας) έχει επιδράσεις στην υγεία και την οικονομική βιωσιμότητα των φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Στο ΣΧΗΜΑ 1 δίνεται μια συνθετική απεικόνιση των τριγωνικών σχέσεων μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, των εισφορών για τους κλάδους ασφάλισης και του εκάστοτε επιπέδου της ανεργίας.

ΣΧΗΜΑ 1

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΡΙΓΩΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ,

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΨΟΥΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

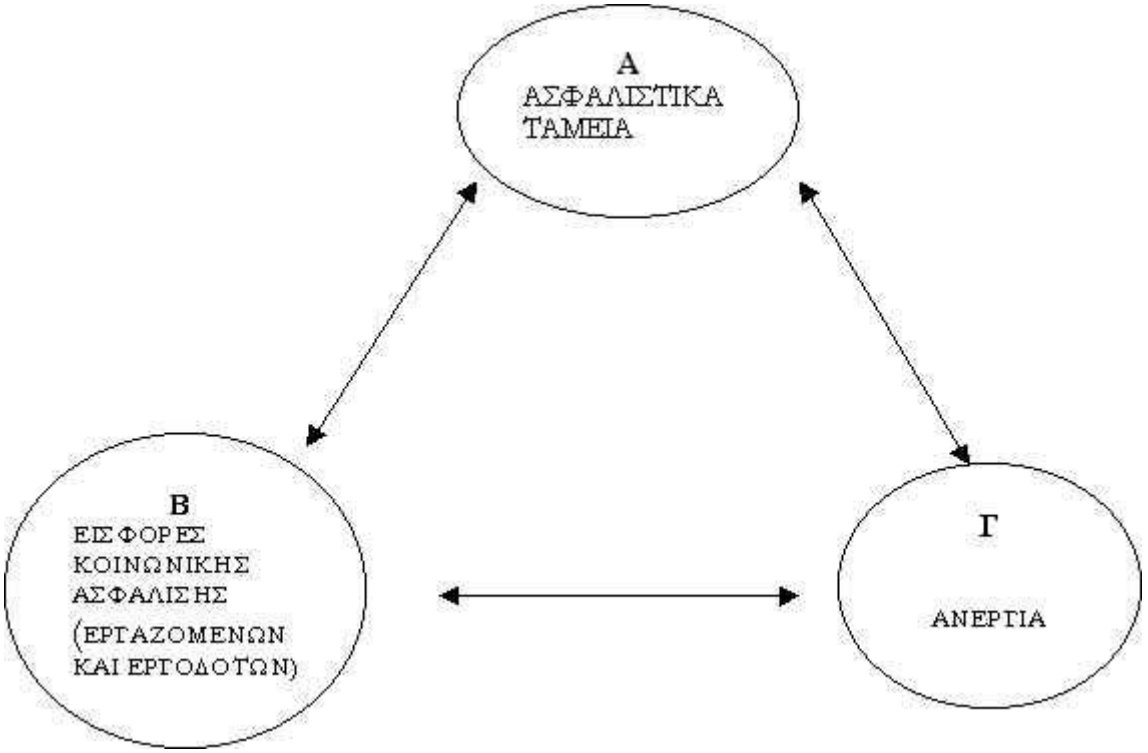

Από το σχήμα 1 διαπιστώνουμε ότι έχουμε να εξετάσουμε τις σχέσεις:

α) Ύψους εισφορών και βιωσιμότητας ασφαλιστικών Ταμείων (ΑΒ)

β) Επιπτώσεων της ανεργίας στη βιωσιμότητα των ασφαλιστικών Ταμείων (ΑΓ)

γ) Επιπτώσεων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης στο ύψος της ανεργίας αλλά και αντιστρόφως (ΒΓ – αλληλεπίδραση εισφορών και ανεργίας)

Η πρώτη παρατήρηση που επιβάλλεται να γίνει είναι ότι οι πιο πάνω σχέσεις αποτελούν μια ολότητα: καμία από τις σχέσεις αυτές δεν μπορεί να απομονωθεί και εξεταστεί χωριστά και ανεξάρτητα από τις λοιπές. Η λήψη αποφάσεων και συγκεκριμένων μέτρων πολιτικής οφείλει να συνεκτιμήσει τις σχέσεις αυτές ως ένα ενιαίο σύνολο και να στηριχθεί στη συνθετική εικόνα που αναδύεται από τη συνεκτίμηση των τριγωνικών αλληλεπιδράσεων. Οφείλουμε να συνεξετάσουμε κατά τη λήψη των μέτρων πολιτικής το εύρος των κατά περίπτωση αλληλεπιδράσεων μεταξύ των επιδιώξεων της κοινωνικής προστασίας και εκείνων της αύξησης των θέσεων απασχόλησης, να εκτιμήσουμε σε ποιο βαθμό και με ποια κριτήρια οι επιδιώξεις αυτές διαθέτουν ή απαιτούν συμπληρωματικότητα και δεν αλληλο-αναιρούνται.

Η δεύτερη παρατήρηση αναφέρεται στην εσωτερική σύνθεση και λειτουργικότητα του συστήματος κοινωνικής προστασίας. Στις περιπτώσεις που το σύστημα στηρίζεται, κυρίως, στις εισροές από τις ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών είναι εξαιρετικά δύσκολο να ελαφρύνουμε αυτές τις εισφορές αφού με την ελάφρυνση αυτή κινδυνεύει να ανατραπεί και να καταρρεύσει το σύστημα κοινωνικής προστασίας. Για ν' αποφευχθεί μια τέτοια εξέλιξη οφείλουμε πριν προχωρήσουμε σ' οποιαδήποτε ελάφρυνση να βρούμε εναλλακτικούς πόρους στήριξης του συστήματος.

Οι εναλλακτικοί αυτοί πόροι μπορούν να προέρχονται είτε από τον κρατικό προϋπολογισμό είτε από την αύξηση των προσόδων της περιουσίας του

συστήματος. Αν, όμως, επιλέξουμε τα έσοδα των εναλλακτικών πηγών να προέρχονται από τον κρατικό προϋπολογισμό, οφείλουμε να συνεξετάσουμε αν το φορολογικό σύστημα υπηρετεί τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης ή είναι άδικο. Έχει σημασία π.χ. αν έχουμε υποκατάσταση των απωλειών από φορολόγηση του κεφαλαίου ή των νοικοκυριών ή από μείωση των κοινωνικών παροχών. Στη δεύτερη περίπτωση οφείλουμε να προσδώσουμε, με τις αναγκαίες ρυθμίσεις, στο φορολογικό σύστημα τα (ελλείποντα) στοιχεία που κρίνονται αναγκαία για να μπορέσει να επιτελέσει τον αναδιανεμητικό του ρόλο. Έτσι ή αλλιώς, πάντως, η λύση του κρατικού προϋπολογισμού κρίνεται επισφαλής και αμφίβολης διαχρονικότητας.

Αντιθέτως, η λύση της αύξησης των προσόδων περιουσίας μπορεί να αποκτήσει χαρακτηριστικά μονιμότητας και ασφάλειας.

Τα προβλήματα, συνεπώς, δεν είναι μονοσήμαντα. Το μοναδιαίο εργατικό κόστος συμπλέκεται με την ανεργία που με τη σειρά της επηρεάζει τη λειτουργία και τη βιωσιμότητα των ασφαλιστικών οργανισμών. Ασφαλιστικά Ταμεία, ασφαλιστικές εισφορές και ανεργία συμπλέκονται διαρκώς σε τέτοιο βαθμό ώστε ζητούμενο να είναι η επιβάρυνση του ανά μονάδα κόστους εργασίας μέχρι του ύψους εκείνου που δεν επιφέρει ουσιώδη διαταραχή του συστήματος κοινωνικής προστασίας και της χρηματοδότησής του (βλ. Σχήμα 2).

ΣΧΗΜΑ 2

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

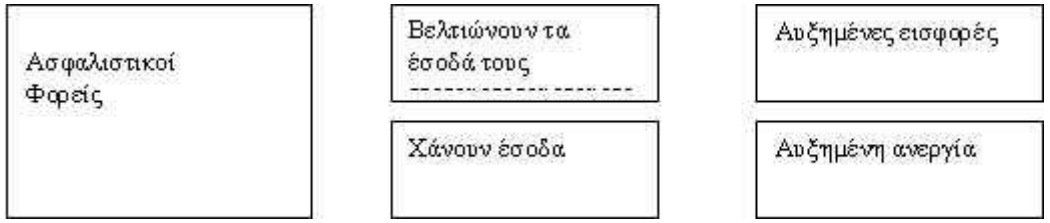

Στη συνέχεια της ανάλυσής μας θα αναφερθούμε και στις σχέσεις της χρηματοδότησης της κοινωνικής προστασίας και της ανταγωνιστικότητας με την υιοθέτηση του ΣΧΗΜΑΤΟΣ 3.

ΣΧΗΜΑ 3

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

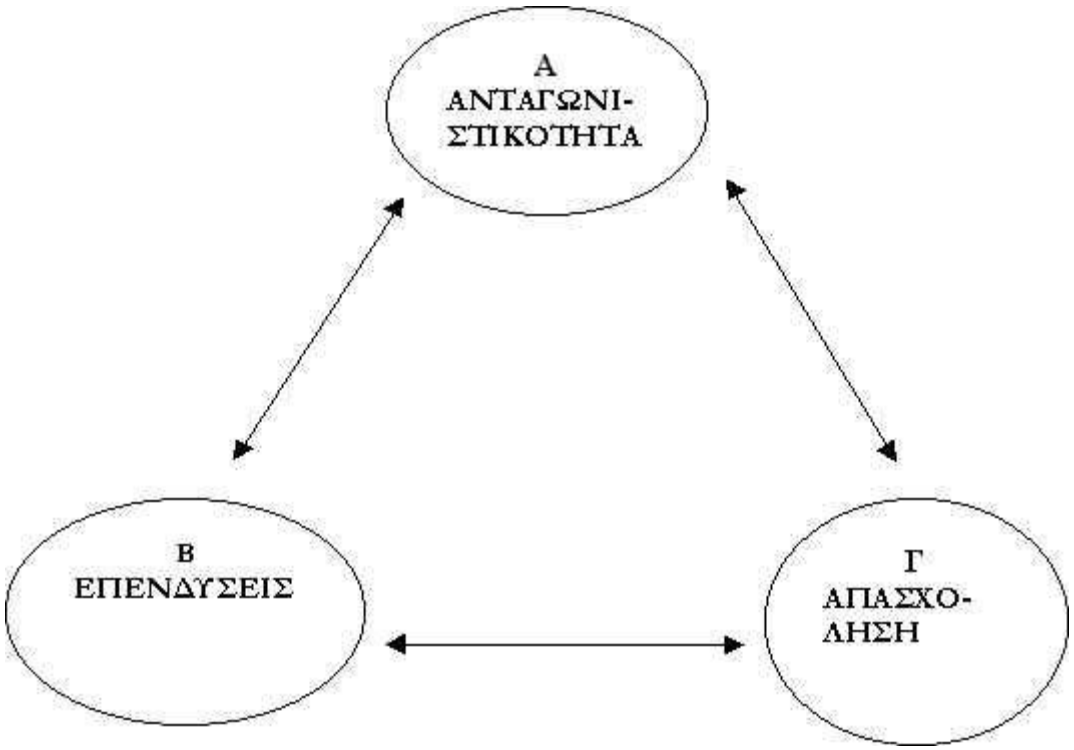

Και εδώ έχουμε σύστημα τριγωνικών σχέσεων:

α) Σχέσεις ανταγωνιστικότητας και (ιδιωτικών) επενδύσεων (ΑΒ)

β) Σχέσεις ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης (ΑΓ)

γ)Σχέσεις επενδύσεων και απασχόλησης.

Συνεπώς η ενοποίηση των Σχημάτων 1 και 3, οδηγεί στο πιο κάτω σύνθετο ΣΧΗΜΑ 4.

ΣΧΗΜΑ 4

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΡΙΓΩΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ,

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΨΟΥΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

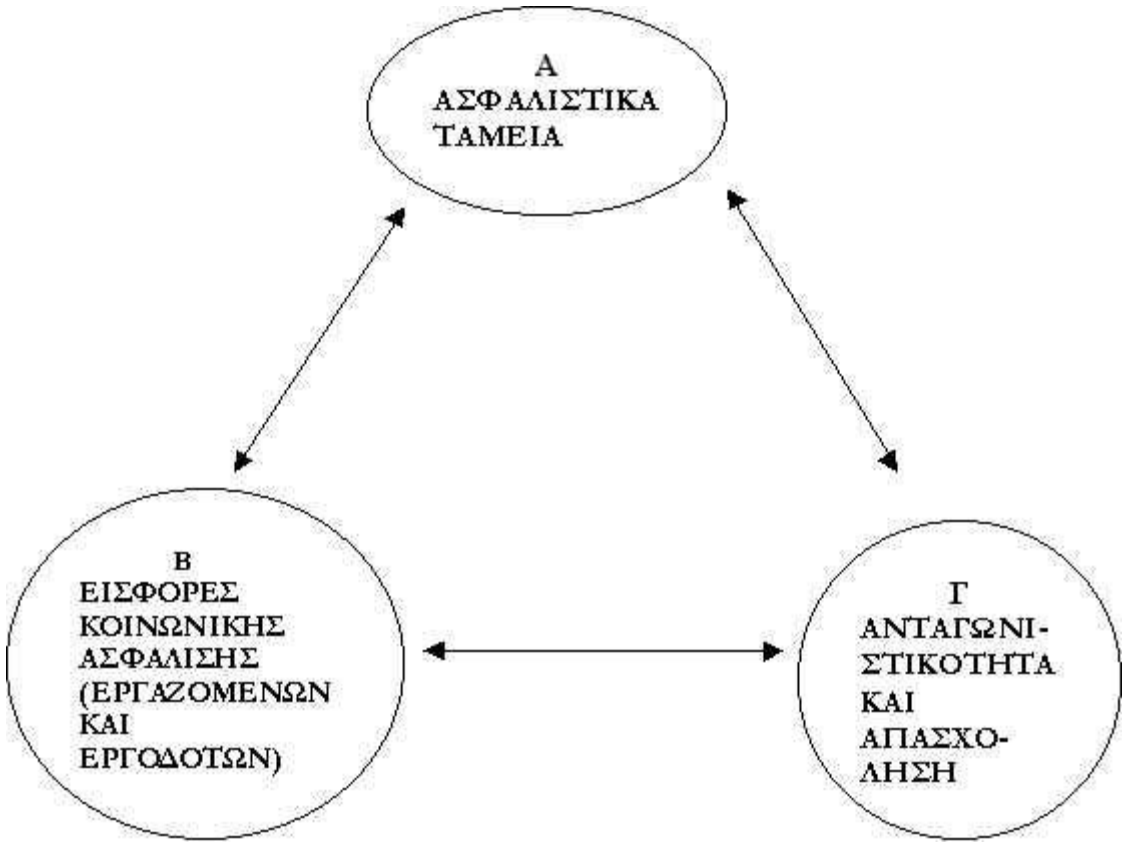

Εννοείται ότι και για το Σχήμα 4 ισχύουν οι παρατηρήσεις που αναπτύχθηκαν προηγουμένως για το Σχήμα 1.

2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Συνήθης είναι η αναφορά στο ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο. Στην πραγματικότητα το ευρωπαϊκό μοντέλο είναι σύνθετο: έχει κοινωνική και κυρίως, οικονομική διάσταση. Πρόκειται, συνεπώς, για ένα κοινωνικο-οικονομικό μοντέλο. Γιατί, όμως, "ευρωπαϊκό" αφού οι διαφορές όχι μόνο στις επί μέρους συνιστώσες αλλά και στη συνολική σύλληψη των οικονομικών και κοινωνικών συστημάτων των εθνικών κρατών της Ε-15 εμφανίζουν ουσιώδεις αποκλίσεις;

Η "ευρωπαϊκή" διάσταση του μοντέλου προκύπτει όταν επιχειρούμε συγκρίσεις των ευρωπαϊκών με τις κοινωνικές και οικονομικές αντιλήψεις που ισχύουν στον υπόλοιπο, πέραν της Δυτ. Ευρώπης, κόσμο. Παρά τις εθνικές αποκλίσεις, όλα τα συστήματα των εθνικών κρατών της Ε-15 διαπνέονται από μια συγκεκριμένη φιλοσοφία αυξημένης κοινωνικής προστασίας η μέριμνα της οποίας ανήκει στο κράτος.

Αναφερόμενοι στην κοινωνική διάσταση, παρατηρούμε ότι τα κράτη-μέλη διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους στις νομοθετημένες ρυθμίσεις κοινωνικής προστασίας: το ύψος των κρατικών δαπανών για κοινωνική προστασία, το εύρος των κοινωνικών προγραμμάτων, τα καθεστώτα κοινωνικής ευημερίας και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας.

Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου της Brescia της Ιταλίας Gian Primo Cella θεωρεί το ευρωπαϊκό μοντέλο ως "ένα έξοχο σώμα αστικών, πολιτικών και κυρίως κοινωνικών δικαιωμάτων" και υποστηρίζει ότι παρά τους ποικίλους ορισμούς που έχουν κατά καιρούς δοθεί για το ευρωπαϊκό μοντέλο, μπορούμε να εξειδικεύσουμε συνολικά και συνοπτικά τα εξής κύρια χαρακτηριστικά του:

- **Τάση προς πλήρη απασχόληση**
- **Ικανοποιητικοί και επαρκείς μισθοί και ημερομίσθια (με βάση διεθνή standards σύγκρισης)**
- **Όχι υπερβολικές (κατά εβδομάδα και έτος) ώρες δουλειάς**
- **Ευρείας διασποράς και δημόσιας χρηματοδότησης κοινωνική προστασία (που να καλύπτει όλες τις κοινωνικές ομάδες)**
- **Εκτεταμένα και αποτελεσματικά συστήματα εργασιακών σχέσεων βασιζόμενα σε σημαντικό βαθμό στην αυτονομία των κοινωνικών εταίρων.**

Σε σχέση, όμως, και με τις ρυθμίσεις που ισχύουν στη σφαίρα της οικονομίας (και παρά τις πρόσφατες αποφάσεις για τις κατευθυντήριες γραμμές των εθνικών οικονομικών πολιτικών) η Ευρώπη έχει διαφορές. Εντοπίζονται τουλάχιστον 5 θεσμικά πλαίσια οικονομικής οργάνωσης: το βρετανικό, το γερμανικό (που καλείται και "σύστημα της κοινωνικής αγοράς" – " social market model " - και που ισχύει, με παραλλαγές στην Ολλανδία και το Βέλγιο αλλά και την Ελβετία), το γαλλικό, το σκανδιναυϊκό και εκείνο των χωρών του ευρωπαϊκού νότου. Παρόμοιες διαφοροποιήσεις παρατηρούνται και σε ειδικότερες ενότητες του οικονομικού συστήματος : την αγορά εργασίας, τις εργασιακές σχέσεις, τις σχέσεις μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Παρά τις εθνικές αυτές αποκλίσεις η Ε.Ε. ως σύνολο, διαφέρει από

άλλες περιοχές του κόσμου. Στη συνέχεια θα επιχειρήσουμε μια σύγκριση μερικών βασικών δεικτών μεταξύ της Ε.Ε., των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Οι δείκτες αναφέρονται σε 4 πεδία :

α) του κοινωνικο-οικονομικού συστήματος

β) της κάλυψης των αναγκών και της κοινωνικής συνοχής

γ) του κοινωνικού αποκλεισμού και

δ) της ανταγωνιστικότητας

Επισημαίνουμε, βέβαια, ότι στις συγκρίσεις αυτού του είδους ενυπάρχει μια εγγενής αδυναμία : ενώ για τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία αναφερόμαστε σε πραγματικές εθνικές μετρήσεις, για την Ε.Ε. είμαστε αναγκασμένοι να προσφεύγουμε σε τεχνητές μέσες τιμές (artificial averages) αφού δεν έχουμε ένα ενιαίο κράτος και συνεπώς, οι σημαντικότατες διαφορές, κυρίως μεταξύ βορρά και νότου, να συμψηφίζονται και να συγχέονται στις μέσες τιμές.

-

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ	ΕΕ-15	ΗΠΑ	Ιαπωνία

Πληθυσμός (1993) σε εκ.	370	260	125
Κοινωνικο – οικονομικό πεδίο			
Κοινωνικές Δαπάνες / ΑΕΠ 1990	21,7	14,6	11,6
Συνολικές Δημόσιες Δαπάνες / ΑΕΠ 1994	51,6	37,2	32,0
Πραγματικό ΑΕΠ κατά κεφαλή 1993 (χιλ. δολ. σε μονάδες αγορ. δύναμης)	17,4	24,6	20,7
Πεδίο κάλυψης αναγκών και κοινωνικής συνοχής			
Προσδόκιμο ζωής 1999	76,8	76,1	79,6
Συμμετοχή στη διανομή του εθνικού εισοδήματος του φτωχότερου 40% του πληθυσμού (1981-1993)	18,5%	15,7%	21,9%
Λόγος συμμετοχής στη διανομή του εθνικού εισοδήματος: 20% πλουσιώτεροι/20% φτωχότεροι	5,8	8,9	4,3
Πεδίο του κοινωνικού αποκλεισμού			
Δείκτης ανεργίας (1993)	11,1%	6,8%	2,5%

Γυναίκες σε ανώτερες θέσεις	32%	72%	9%
Ανταγωνιστικότητα			
Μέτρηση WEF, 1996 (κατάταξη)	17	4	13
Μέτρηση IMD, 1996 (κατάταξη)	13	1	4
Λόγος μικτών κερδών / ΑΕΠ, Βιομηχανίας 1989-1993	29	29	35
Εργατικό κόστος ανά μονάδα προϊόντος (1992)	111	83	113
ΠΗΓΗ: Επιλογή και επεξεργασία στοιχείων από το "Social aspects of the European model and its economic consequences" του Ian Gouph.			

Από την επισκόπηση των στοιχείων του πιο πάνω ΠΙΝΑΚΑ 1 οδηγούμαστε στα εξής συμπεράσματα:

1. **Ο ρόλος του κράτους στην ευρωπαϊκή αντίληψη της κοινωνικής ευημερίας είναι πολύ ευρύτερος και σπουδαιότερος σε σχέση με τις αντίστοιχες αντιλήψεις στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία.**
2. **Η ευρωπαϊκή αντίληψη της κοινωνικής ευημερίας οδηγεί σε υψηλό επίπεδο κρατικών δαπανών (κυρίως για μεταβιβάσεις εισοδημάτων), σε προγράμματα κοινωνικής ασφάλισης, αυξημένη αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, σαφείς αναδιανεμητικές πολιτικές, αυστηρές ρυθμίσεις κοινωνικής προστασίας και προστασίας της απασχόλησης, προβλέψεις δημιουργίας κοινωνικής υποδομής και παρεμβάσεις ανακούφισης από τις συνέπειες της φτώχειας και της ανισότητας.**

3. **Η Ε-15 υπερέχει στους δείκτες του πεδίου της κοινωνικής συνοχής έναντι των ΗΠΑ, υστερεί, όμως, έναντι της Ιαπωνίας. Είναι χαρακτηριστικό της ενυπάρχουσας ανισότητας αλλά και της εντονότερης μορφής της στις ΗΠΑ, ότι το φτωχότερο 40% του Ευρωπαϊκού πληθυσμού απολαμβάνει, μόλις το 18,5% του συνολικού ευρωπαϊκού ΑΕΠ, έναντι του μόλις 15,7%, αντιστοίχως, στις ΗΠΑ και του 21,9% στην Ιαπωνία. Η ίδια εικόνα αποδίδεται και από το λόγο της συμμετοχής στο ΑΕΠ του πλουσιότερου 20% έναντι του φτωχότερου 20%: η μέγιστη ανισότητα παρατηρείται στις ΗΠΑ (λόγος 8.9) και η μικρότερη στην Ιαπωνία (4.3) –η Ε-15 βρίσκεται στο μέσον (5.8).**
4. **Στο πεδίο της ανταγωνιστικότητας η Ε-15 υστερεί ουσιαστικότατα των ΗΠΑ και αρκετά της Ιαπωνίας ως προς τη σειρά κατάταξης στον πίνακα των πιο ανταγωνιστικών οικονομιών. Ο λόγος, όμως, των μικτών βιομηχανικών κερδών προς το ΑΕΠ βρίσκεται στα ίδια επίπεδα σε Ε-15 και ΗΠΑ και υστερεί, όχι, όμως, πολύ σε σχέση με την Ιαπωνία: αυτό σημαίνει ότι η κερδοφορία της ευρωπαϊκής οικονομίας δεν αντιμετωπίζει προβλήματα από τη λειτουργία των ευρωπαϊκών θεσμών κοινωνικής προστασίας. Στο ίδιο συμπέρασμα οδηγεί και η συνεκτίμηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, όπου, βέβαια η υπεροχή των ΗΠΑ είναι εμφανής. Όλ' αυτά μας προσανατολίζουν στη διερεύνηση, μήπως, η υψηλή ανταγωνιστικότητα δεν είναι, μόνο, θέμα, ποσοτικών μετρήσεων αλλά κυρίως θέμα ποιοτικών προσεγγίσεων. Επίσης, στην αναγκαιότητα της διευκρίνησης της έννοιας της ανταγωνιστικότητας.**

3. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η έννοια της ανταγωνιστικότητας μπορεί να αναφέρεται σε συγκεκριμένες εταιρείες και οργανισμούς αλλά μπορεί να αναφέρεται και στο κράτος ως οικονομική ενότητα.

Ανταγωνιστικότητα για μια επιχείρηση μπορεί να σημαίνει:

- **Είτε ότι παράγει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της σε χαμηλό κόστος.**
- **Είτε ότι παράγει προϊόντα ή υπηρεσίες υψηλής ποιότητας.**

Η μείωση του μη μισθολογικού κόστους της λιγότερο ειδικευμένης εργασίας μπορεί να οδηγήσει, παραλλήλως:

- **Σε βελτίωση της ανταγωνιστικότητας λόγω μείωσης του κόστους**
- **Σε ανατροπή αυτής της βελτίωσης, λόγω μείωσης της ανταγωνιστικότητας στο επίπεδο της ποιότητας, αφού:**

- **Δεν προωθεί τις επενδύσεις καινοτομίας – προτιμά την επιμήκυνση της περιόδου εντάσεως (ανειδίκευτης) εργασίας**
- **Δεν υποκαθιστά (καθυστερεί) την ανειδίκευτη με ειδικευμένη εργασία (αφού η πρώτη είναι φθηνότερη με τη μείωση του μη μισθολογικού κόστους).**

Πέραν αυτού, οφείλουμε να σημειώσουμε και ότι ο ισχυρισμός που προβάλλεται από συγκεκριμένες πλευρές ότι η αύξηση των μισθών πρέπει να μη υπερβαίνει την αντίστοιχη αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας, οδηγεί, κατ' ουσία, στην αποδοχή της αντίληψης περιορισμένης αύξησης των αμοιβών της ανειδίκευτης εργασίας αφού αυτή έχει ελάχιστα περιθώρια αύξησης της παραγωγικότητάς της. Η αντίληψη, βέβαια, αυτή διαπνέεται από καθαρώς οικονομικά κριτήρια, στερούμενη "κοινωνικής" διάστασης.

Η ανταγωνιστικότητα για τα κράτη έχει δύο μορφές:

α. Λειτουργική ανταγωνιστικότητα: η δυνατότητα των επιχειρήσεων ενός κράτους να πωλούν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους σε διεθνείς ανταγωνιστικές αγορές και

β. Μη φαινόμενη ανταγωνιστικότητα: η ικανότητα του κράτους να επιτυγχάνει υψηλά και αυξανόμενα εισοδήματα πρακτόρευσης όταν εκτίθεται στις δυνάμεις των διεθνών αγορών.

Η μέτρηση της λειτουργικής ανταγωνιστικότητας γίνεται με το εμπορικό ισοζύγιο, ενώ η μέτρηση της μη φαινόμενης ανταγωνιστικότητας γίνεται με την αύξηση της παραγωγικότητας ή με την αύξηση του κατά κεφαλή εισοδήματος.

Στον ΠΙΝΑΚΑ 1 απεικονίζονται συγκριτικά στοιχεία για την παραγωγικότητα της Ε-15 έναντι της αντίστοιχης παραγωγικότητας των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας.

4. ΣΥΝΔΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ

Ο Ian Gough επιχειρεί μια διερεύνηση των αλληλεπιδράσεων του κοινωνικού και του οικονομικού ευρωπαϊκού μοντέλου.

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 2 σκιαγραφεί το πλαίσιο των αλληλεπιδράσεων αυτών:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ

ΜΕΤΑΞΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΜΟΝΤΕΛΩΝ

	Διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα		
Κοινωνικές διαστάσεις	Προσφορά Κεφαλαίου	Προσφορά εργασίας	Παραγωγικότητα κεφαλαίου και εργασίας
Κρατικές κοινωνικές δαπάνες και φορολογία	• Ο υπερδανεισμός αποτρέπει τις επενδύσεις • Υψηλές ασφαλιστικές εισφορές αποθαρρύνουν μετακινήσεις εκτός συνόρων του κεφαλαίου	• Η άμεση (προσωπική) φορολογία (υψηλές ασφαλιστικές εισφορές) δημιουργεί αντικίνητρα για την απασχόληση - άρα μειώνει την προσφορά εργασίας	

	• Μακρο-οικονομικές επιπτώσεις σταθεροποίησης		
Σύνολο προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας (και κυρίως το σύστημα συνταξιοδότησης)	• Το διανεμητικό συνταξιοδοτικό σύστημα μειώνει τα αποθεματικά	• Η συνταξιοδότηση μειώνει την προσφορά εργασίας • Η ανεργία ή/και τα επιδόματα ασθενείας μειώνει την προσφορά εργασίας • Τα ελάχιστα ημερομίσθια, η προστασία της απασχόλησης εγείρουν εμπόδια στις προσλήψεις • Στήριξη της απασχόλησης των γυναικών	• Η αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα κοινωνικών υπηρεσιών είναι μειωμένη • Η αγορά αποτυγχάνει στους τομείς της ανεργίας, της ασφάλισης, των υπηρεσιών υγείας • Το ανθρώπινο κεφάλαιο βελτιώνεται μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.
Πραγματικά επιτεύγματα κράτους ευημερίας	• Το έγκλημα εμποδίζει τις	• Μειωμένα κόστη θεραπείας	Η αναδιανομή υπονομεύει το μηχανισμό των τιμών.

	επενδύσεις	ασθενών • Το έγκλημα εμποδίζει τις επενδύσεις	• Το κράτος ευημερίας ενισχύει την ελαστικότητα, μέσω μεγαλύτερης εμπιστοσύνης και μειωμένου κόστους συναλλαγής • Τα κόστη της ανισότητας αυξάνουν

Στην αριστερή στήλη του ΠΙΝΑΚΑ 2 διακρίνονται οι 3 διαστάσεις της εθνικής προσπάθειας άσκησης κοινωνικής πολιτικής, δηλαδή:

- **Οι συνολικές κρατικές κοινωνικές δαπάνες και η φορολογία για την είσπραξή τους**
- **Το σύνολο των κοινωνικών προγραμμάτων που ισχύουν και**
- **Οι πράγματι προσφερόμενες υπηρεσίες του κοινωνικού κράτους ευημερίας.**

Στο δεξιό τμήμα του ΠΙΝΑΚΑ 2 απεικονίζεται η διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα του οικονομικού μοντέλου του ίδιου κράτους και υπάρχουν 3 στήλες για τα 3 συστατικά στοιχεία της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας δηλαδή την προσφορά κεφαλαίου, την προσφορά

εργασίας και την παραγωγικότητα κεφαλαίου και εργασίας.

Με το συνδυασμό εκάστου των 3 στοιχείων της κοινωνικής διάστασης με τα 3 στοιχεία της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας οδηγούμεθα στην καταγραφή 9 πιθανών τρόπων με τους οποίους το κοινωνικό κράτος μπορεί να επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα.

Είναι χρήσιμος ο σχολιασμός συγκεκριμένων στοιχείων του ΠΙΝΑΚΑ 2.

1. **Οι μεγάλες κοινωνικές κρατικές δαπάνες δημιουργούν ελλείμματα. Η κάλυψη των ελλειμμάτων μπορεί να γίνει είτε με αύξηση της φορολογίας είτε με περικοπές των κοινωνικών προγραμμάτων. Οι αυξήσεις της φορολογίας (και των ασφαλιστικών εισφορών) δεν είναι εύκολο να επιρριφθούν μέσω των τιμών στην κατανάλωση, λόγω της αντίστασης των φορολογουμένων. Ο Ian Gough θέτει, εδώ, το ερώτημα: οι υψηλοί προσωπικοί φόροι (και οι ασφαλιστικές εισφορές) λειτουργούν ή όχι ως αντικίνητρα στην προσφορά εργασίας; Ο ίδιος παρατηρεί ότι η απόδειξη αυτού του ισχυρισμού είναι πολύ ασθενής: μια πρόσφατη μελέτη στις χώρες-μέλη με την υψηλότερη φορολογία αποδεικνύει ότι η υψηλή προσωπική φορολόγηση έχει πολύ μικρές αρνητικές επιπτώσεις στη συνολική προσφορά εργασίας. Και συμπεραίνει: "Δεν υπάρχει συνεπής σ' όλα τα κράτη-μέλη μαρτυρία που να συνδέει τις δαπάνες του κοινωνικού κράτους ευημερίας και την αντίστοιχη φορολογία με την ανταγωνιστικότητα: μερικές μελέτες βρίσκουν μια θετική σύνδεση, άλλες μια αρνητική και άλλες δεν βρίσκουν καμιά απολύτως σχέση".**

1. **Τα μέτρα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού στα συνταξιοδοτικά συστήματα διαφέρουν. Οι χώρες στις οποίες ισχύει το σύστημα Beveridge άρχισαν να περιορίζουν το εύρος των δικαιούχων ή να περικόπτουν το ύψος των συντάξεων. Οι χώρες στις οποίες εφαρμόζεται το σύστημα Bismarck έχουν αυστηροποιήσει τη σύνδεση μεταξύ εισφορών και παροχών. Επίσης, στις πλείστες των περιπτώσεων έχουν αυξηθεί τα όρια της ηλικίας συνταξιοδότησης.**

Και στις δυο περιπτώσεις, όμως, όταν το σύστημα είναι διανεμητικό μειονεκτεί έναντι άλλων προγραμμάτων που λειτουργούν ως κεφαλαιοποιητικά συστήματα.

5. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στη συνέχεια επιχειρείται μια συνθετική επισκόπηση της διεθνούς πρακτικής μέσα από δύο ΠΙΝΑΚΕΣ. Στον πρώτο (ΠΙΝΑΚΑΣ 3) έχουμε μια κατάταξη των αναφερόμενων χωρών με βάση 4 κριτήρια:

- **τα εργασιακά standards**
- **την προστασία της απασχόλησης**
- **την ελάχιστη ετήσια άδεια και**
- **τη διάρκεια της γονικής άδειας**

Σημειώνεται ότι το πρώτο κριτήριο (εργασιακά standards) αποτελεί ένα σύνθετο δείκτη για τις νομικώς κατοχυρωμένες ρυθμίσεις στην αγορά εργασίας:

- **που έχουν ένα κόστος στην τιμή της εργασίας αλλά και**
- **που αυξάνουν και την παραγωγικότητα**

Στην αντίστοιχη στήλη του ΠΙΝΑΚΑ 3 έχουν συνεκτιμηθεί 5 διαστάσεις των ρυθμίσεων αυτών:

1. **οι ώρες εργασίας**
2. **συμβάσεις με σταθερούς όρους**
3. **προστασία της εργασίας (νομικό πλαίσιο προσλήψεων – απολύσεων)**
4. **ελάχιστα ημερομίσθια**
5. **δικαιώματα εκπροσώπησης των εργατο-υπαλλήλων**

Κάθε διάσταση βαθμολογείται από 0-2 (Το 0 σημαίνει απουσία νομικής κατοχύρωσης. Το 2 σημαίνει αυστηρή νομική κατοχύρωση).

Άρα η συνολική βαθμολογία για τις 5 διαστάσεις συνολικώς μπορεί να είναι από 0 έως 10.

Η χειρότερη βαθμολογία δίνεται στις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο (0) και στην Ιαπωνία (1).

Η καλλίτερη βαθμολογία παρατηρείται στη Σουηδία – την Ισπανία – την Ιταλία (7) και ακολούθως στη Γαλλία, τη Γερμανία (6) και την Αυστρία – τη Φιλανδία – την Ολλανδία – τη Νορβηγία (5).

Στην στήλη 3 του ίδιου ΠΙΝΑΚΑ 3 το κριτήριο "προστασία απασχόλησης" αναφέρεται στο νομικώς κατοχυρωμένο πλαίσιο προσλήψεων και απολύσεων στο οποίο έχει συνεκτιμηθεί μια ποικιλία αντίστοιχων δεικτών (εκείνοι του ΟΟΣΑ).

Συμπερασματικώς, διαπιστώνουμε, ότι, από το συνδυασμό των κριτηρίων των στηλών 2 και 3 του ΠΙΝΑΚΑ 3 προκύπτει ότι:

- **οι χώρες του ευρωπαϊκού νότου έχουν τις αυστηρότερες ρυθμίσεις – όσο κινούμεθα προς το βορρά (με εξαίρεση τη Σουηδία) αυτές οι ρυθμίσεις εξασθενούν και**
- **τις ασθενέστερες νομικές κατοχυρώσεις των εργασιακών δικαιωμάτων διαπιστώνουμε:**
    - **στην Ελβετία**
    - **στη Δανία και**
    - **στο Ηνωμένο Βασίλειο**

Σε σχέση με τα συμπεράσματα που μπορούμε να συναγάγουμε από την επισκόπηση των στηλών 4 και 5 του ΠΙΝΑΚΑ 3 επισημαίνουμε ότι:

- **η συνολική εντύπωση είναι ότι η ελάχιστη νομική κατοχύρωση απαντάται στις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο, σ' αντίθεση με την ηπειρωτική Ευρώπη όπου διαπιστώνεται σχετικώς γενναιόδωρο νομικό σύστημα παροχής των αντίστοιχων αδειών**
- **στην Ιταλία, η διάρκεια της ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών είναι νομικώς κατοχυρωμένη αλλά καθορίζεται, κατά το πλείστον, μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων.**

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΟ-ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

ΧΩΡΕΣ	Εργασιακά Standars	Προστασία Απασχόλησης (εβδομάδες)	Ελάχιστη ετήσια άδεια (εβδομάδες)	Διάρκεια γονικής άδειας (ημέρες)

			με αποδοχές	
(1)	1985-93 (2)	1990 (3)	1992 (4)	1995 (5)
Αυστρία	5	16	5	104
Βέλγιο	4	17	4	(260)
Δανία	2	5	5	28
Φιλανδία	5	10	5	156
Γαλλία	6	14	5	156
Γερμανία (Δυτ.)	6	15	3	156
Ιρλανδία	4	12	3	18
Ιταλία	7	20	None	46
Ολλανδία	5	9	4	40
Νορβηγία	5	11	4,2	52
Πορτογαλία	4	18	3 - 4,4	40
Ισπανία	7	19	5	52
Σουηδία	7	13	5,4	78

Ελβετία	3	6	4	14
Ην. Βασίλειο	0	7	None	40
Ιαπωνία	1	8	2	52
Αυστραλία	3	4	4	52
Ν. Ζηλανδία	3	2	3	52
Καναδάς	2	3	2	38
ΗΠΑ	0	1	None	12

Πηγή: S. Nickell – R. Layard: "Labour Market Institution and economic performance", Centre for Economic Performance, Discussion Paper 407, Σεπτ. 1998, σελ.11 επ.

- **παρά το ότι η νότια Ευρώπη διαθέτει το πλέον αυστηρό, ρυθμισμένο και νομικώς κατοχυρωμένο σύστημα εργασιακών σχέσεων στα πλαίσια του ΟΟΣΑ, διαπιστώνεται ότι οι υψηλότεροι δείκτες αυτό-απασχόλησης παρατηρούνται, επίσης, στις χώρες της νότιας Ευρώπης. Το παράδοξο βρίσκεται στο ότι η αυτο-απασχόληση είναι συμβατή με απορυθμισμένες αγορές εργασίας.**

Στον ΠΙΝΑΚΑ 4 παρέχεται μια συνοπτική εικόνα της φορολογικής μεταχείρισης της εργασίας στις αναφερόμενες χώρες. Επισημαίνεται ότι οι ασφαλιστικές εισφορές μπορεί να περιλαμβάνονται στη στήλη 2 ή στη στήλη 3 ανάλογα με το αν το ισχύον σύστημα κοινωνικής ασφάλισης είναι τύπου BISMARCK ή τύπου BEVERIDGE.

Από την επισκόπηση του ΠΙΝΑΚΑ 4 συνάγονται τα πιο κάτω συμπεράσματα:

1. **Επιπτώσεις ενδο-φορολογικών μετακινήσεων**

Ως γενικός κανόνας ισχύει ότι επιπτώσεις από τη φορολόγηση της εργασίας μπορούν να υπάρξουν στην προσφορά εργασίας από τη συνολική φορολόγησή της.

Ως εξαίρεση, μπορούν να υπάρξουν επιπτώσεις και στις εξής περιπτώσεις:

- **Για τα άτομα που εισπράττουν τα ελάχιστα ημερομίσθια. Η μετακίνηση από τη φορολογία εισοδήματος στον φόρο μισθοδοσίας θα ανεβάσει το κόστος εργασίας (και, συνεπώς, θα μειώσει τη ζήτηση εργασίας) επειδή: α) θα επιβαρυνθεί και ο εργοδότης – που στην περίπτωση του income tax δεν επιβαρύνεται –ο φόρος εισοδήματος βαρύνει μόνο τον εισοδηματία- ο φόρος επί της μισθοδοσίας μπορεί να βαρύνει και τον εργοδότη και**

β) είναι πολύ πιθανό να επιβαρυνθεί πρωτογενώς και ο εισοδηματίας επειδή λόγω των χαμηλών (κατώτατων) εισοδημάτων του απαλλάσσεται, ενδεχομένως, από τον φόρο εισοδήματος.

- **Γενικότερη φορολογική στροφή από το φόρο εισοδήματος στους φόρους επί της μισθοδοσίας –θα σημαίνει μείωση των συντελεστών της φορολογίας εισοδήματος και συνεπώς, ευνοϊκότερη αντιμετώπιση των εισοδημάτων που δεν προέρχονται από (εξαρτημένη) εργασία-. Άρα, θα μειωθεί και η προσφορά εργασίας –θα στραφούν σ' άλλες μορφές οικονομικής δραστηριότητας πχ αυτοαπασχόληση.**
- **Μια μετακίνηση (στροφή) από το φόρο εισοδήματος στους φόρους κατανάλωσης δημιουργεί συγκράτηση στις δαπάνες κατανάλωσης. Δεν φαίνεται να ασκεί ουσιώδη επιρροή στο κόστος της εργασίας και στην απασχόληση –έχει, όμως, σημαντικό αποτέλεσμα στην αποταμίευση και συνεπώς στην οικονομική μεγέθυνση.**

1. **Συμπεράσματα μετρήσεων**

- **Η συνολική φορολόγηση της εργασίας έχει σαφώς αρνητική επίπτωση στην απασχόληση και στην προσφορά εργασίας. Όμως, οι φόροι επί της μισθοδοσίας (μόνοι τους) δεν ασκούν πρόσθετη επιρροή. Επίσης, δεν φαίνεται να υπάρχει οποιαδήποτε ένδειξη ότι οι νομοθετικές ρυθμίσεις προστασίας της απασχόλησης (προσλήψεις – απολύσεις) ή εργασιακών standards επηρεάζουν την συνολική ανεργία (οι ρυθμίσεις, όμως, προστασίας της απασχόλησης αυξάνουν τη μακροχρόνια, ενώ μειώνουν τη βραχυχρόνια ανεργία).**
- **Σύμφωνα με άλλη μέτρηση (Scarpetta – 1996):**

Η φορολογία επηρεάζει μόνο τη μακροχρόνια ανεργία

- **Η νομοθεσία προστασίας της απασχόλησης και η χαμηλή (συνολική) φορολογία της εργασίας συνοδεύεται από υψηλή αύξηση της παραγωγικότητας (ιδίως όταν παρατηρούνται σε χώρες χαμηλής παραγωγικότητας).**
- **Δεν υπάρχει οποιαδήποτε μαρτυρία (από τις αναφερόμενες μετρήσεις και μελέτες) που να στηρίζει την άποψη ότι**

    - **Οι φόροι επί της μισθοδοσίας**
    - **Οι φόροι εισοδήματος και**
    - **Οι φόροι κατανάλωσης**

ασκούν διαφορετική επιρροή στο κόστος εργασίας και στην ανεργία.

"Μεταβολές στο μίγμα της φορολογίας με το οποίο οι κυβερνήσεις αυξάνουν τα έσοδά τους, πρέπει να αναμένεται να έχουν, κατά το πλείστον, περιορισμένη επίπτωση στο ύψος της ανεργίας" (OECD: Job study, 1994).

Μετρά δηλαδή το ύψος της συνολικής φορολογίας και όχι η σύνθεση του φορολογικού πακέτου.

- **Υπάρχει κάποια ένδειξη (από τις αναφερόμενες μετρήσεις) ότι το ύψος του προσωπικού φόρου εισοδήματος ασκεί υψηλότερη αρνητική επίπτωση στο ύψος οικονομικής μεγέθυνσης σε σχέση με τους λοιπούς φόρους (οι μετρήσεις αναφέρονται στις χώρες του ΟΟΣΑ).**
- **Πιθανότατα η οριακή φορολόγηση έχει αποτέλεσμα διαφορετικό από τη μέση (στις περιπτώσεις προοδευτικής κλίμακας). Η οριακή φορολόγηση μειώνει την αξία του επί πλέον εισοδήματος – άρα μειώνει και το συνολικό εισόδημα σε σχέση με την αναλογική φορολογία. Αυτό σημαίνει και μείωση των κινήτρων για μεγαλύτερη προσπάθεια και εντονότερη εκπαίδευση. Άρα μείωση και του δείκτη οικονομικής μεγέθυνσης.**
- **Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης επιδρά στην προσφορά εργασίας μέσω:**

    - **Των επιδομάτων ανεργίας (α)**
    - **Των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης (β)**
    - **Των ορίων και προϋποθέσεων ανικανότητας (γ)**

Ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων αυτών σημαίνει:

Αποδοχή της άποψης ότι κύριος στόχος του ΣΚΑ είναι να κρατήσει τους ανθρώπους στη δουλειά (to get people working).

- **Ένα γενναιόδωρο ΣΚΑ ενθαρρύνει την ανάληψη κινδύνων και την επιχειρηματικότητα (entrepreneurial insticts)**
- **Ένα, όμως, υπέρ το δέον γενναιόδωρο (too generous) ΣΚΑ υπονομεύει την επιχειρηματικότητα**

Το θέμα είναι να εντοπίσουμε σε ποια σημεία το ΣΚΑ γίνεται υπερβολικά γενναιόδωρο –ώστε να επιδρά ανασταλτικά στην οικονομική λειτουργία (economic performance).

Από την συνθετική συνεκτίμηση των ΠΙΝΑΚΩΝ 1-2-3-4 θα μπορούσαμε να οδηγηθούμε στη διαπίστωση του καθηγητή HARISH C. SAIN του Πανεπιστημίου McMaster του HAMILTON του Καναδά που σημειώνει στην εργασία του: "Efficiency and Equity in Employment Equity" (σελ. 28) ότι:

"Αριθμός μελετών στις ΗΠΑ και τη Βρετανία αποδεικνύουν ότι:

- **Διακρίσεις και ανισότητες στην απασχόληση**
- **Φτωχές δυνατότητες στην εκπαίδευση**

Επιφέρουν σοβαρό οικονομικό κόστος που μετράται:

- **Με μείωση του παραγόμενου εθνικού προϊόντος**
- **Με αυξημένη αναποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας**
- **Με αύξηση του πληθυσμού**
- **Με άνοδο του κόστους κοινωνικής προστασίας και**
- **Με αυξημένο κόστος του συστήματος διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων". (Βλ. βιβλιογραφία).**

Εξάλλου, ο Tiziano Treu, επιλέγει:

"Χωρίς τον κίνδυνο απερίσκεπτης βιασύνης ή απατηλής πρόβλεψης μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι η σπουδαιότερη πρακτική που το σημερινό σύστημα εργασιακών σχέσεων αφήνει ως κληρονομιά στη νέα χιλιετία είναι η πρακτική της κοινωνικής συναίνεσης … και είναι η Ευρώπη που, χωρίς αμφιβολία αφήνει την κληρονομιά αυτή, στέλλοντας ένα ισχυρό μήνυμα στο λοιπό κόσμο ότι επιβάλλεται να αναδυθεί και να επιβεβαιωθεί εκ νέου η κοινωνική συναίνεση" (Βλ. βιβλιογραφία, σελ. XVII).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

-

ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (1989-1994)

ΧΩΡΕΣ (1)	Φόροι επί της μισθοδοσίας % (2)	Συνολική φορολόγηση % (3)	Οριακή φορολόγηση% (4)
Αυστρία	22,6	53,7	-
Βέλγιο	21,5	49,8	66,3
Δανία	0,6	46,3	72,1
Φιλανδία	25,5	65,9	66,1
Γαλλία	38,8	63,8	63,4
Γερμανία	23,0	53,0	63,8
Ιρλανδία	7,1	34,3	-
Ιταλία	40,2	62,9	62,0
Ολλανδία	27,5	56,5	70,8

Νορβηγία	17,5	48,6	62,9
Πορτογαλία	14,5	37,6	-
Ισπανία	33,2	54,2	53,4
Σουηδία	37,8	70,7	62,6
Ελβετία	14,5	38,6	-
Ην. Βασίλειο	13,8	40,8	50,4
Ιαπωνία	16,5	36,3	22,2
Αυστραλία	2,5	28,7	43,5
Ν. Ζηλανδία	-	34,8	-
Καναδάς	13,0	42,7	-
ΗΠΑ	20,9	43,8	38,5

Πηγή: S. Nickell – R. Layard: "Labour Market Institution and economic performance", Centre for Economic Performance, Discussion Paper 407, Σεπτ. 1998, σελ.11επ.

6. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Για να διαμορφώσουμε τη σωστή εικόνα της ελληνικής ιδιαιτερότητας στο πλέγμα των τριγωνικών σχέσεων της προηγούμενης παραγράφου με αριθ. 1 θα πρέπει να συνεκτιμήσουμε:

Πρώτον, το ύψος και τη σύνθεση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας που ισχύει σήμερα στην Ελλάδα και

Δεύτερον, τη σύνθεση των εσόδων του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης στην Ελλάδα.

Α) Ύψος και σύνθεση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας στην Ελλάδα

α) Ανάλυση ασφαλιστικών εισφορών

Ι. Το σύνολο των εισφορών – Εργοδοτών και Εργαζομένων – ανέρχεται σε 43,86% επί του μισθού ή ημερομισθίου που καταβάλλεται (εργοδότης 27,96% - ασφαλισμένος 15,90%).

Αυτό το ποσοστό περιλαμβάνει και 6% που καταβάλλεται για το ΤΕΑΜ (Επικουρικό Ταμείο, μέσα στο ΙΚΑ, για όσους εργαζόμενους δεν καλύπτονται από Ειδικό Επικουρικό Ταμείο).

Υπολογίζεται ότι το 55 έως 60% των εργαζομένων υπάγονται στην κάλυψη του ΤΕΑΜ.

Για τους εργαζόμενους που υπάγονται σε Ειδικά Επικουρικά Ταμεία πχ ΤΕΑΠΕΤ, το 6% δεν καταβάλλεται στο ΙΚΑ, όμως, ένα τουλάχιστον ίσο ποσοστό καταβάλλεται στο Ειδικό Επικουρικό Ταμείο.

ΙΙ. Το ποσοστό 43,86% αφορά όλους τους εργαζόμενους ανεξάρτητα από τη φύση της επιχείρησης στην οποία απασχολούνται (Εμπορική, Μεταφορική, Τουριστική, Βιομηχανική).

Για τους εργαζόμενους στη βιομηχανία ή / και σε επαγγέλματα τα οποία έχουν χαρακτηρισθεί Βαρέα και Ανθυγιεινά, παράλληλα με το πάρα πάνω ποσοστό για ασφάλιση, ισχύουν και <u>ειδικές εισφορές</u> που προστίθενται στις <u>γενικές εισφορές.</u>

Οι ειδικές αυτές εισφορές είναι:

1. **1% για Επαγγελματικό Κίνδυνο (Εργοδότης μόνο) καταβάλλεται για τους εργαζόμενους στα Εργοστάσια, πλην των υπαλλήλων Γραφείων των Εργοστασίων.**
2. **3,60% σύνολο για Βαρέα και Ανθυγιεινά (για όσους υπάγονται στην κατηγορία αυτή – περί το 50% των εργαζομένων στη βιομηχανία).**
3. **2% σύνολο για ΤΕΑΜ Βαρέων και Ανθυγιεινών (για όσους υπάγονται στα Βαρέα και Ανθυγιεινά και δεν έχουν δικό τους Επικουρικό Ταμείο).**

Τα παραπάνω 1-3 (εξαιρούνται υπόγειες στοές), φθάνουν σε ένα συνολικό 6,6% το οποίο προστίθεται στο "βασικό" 43,86%.

Έτσι διαμορφώνεται ένα συνολικό 50,46% για την maximum περίπτωση. (Εργοδότης 31,11 – Ασφαλισμένος 19,35).

Άρα, αναλόγως των περιπτώσεων 1-3 που ισχύουν για τον εργαζόμενο, το σύνολο των εισφορών κυμαίνεται από 43,86 έως 50,46%.

Οι πίνακες που ακολουθούν απεικονίζουν την κατάσταση:

<u>Α΄ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ</u>

		Σύνολο (%)	Εργοδ. (%)	Ασφαλ. (%)
ΙΚΑ	Σύνταξη	20,00	13,33	6,67

	Ασθένεια	7,65	5,10	2,55
ΙΚΑ-ΤΕΑΜ		6,00	3,00	3,00
ΟΑΕΔ		7,15	4,82	2,33
Ο.Ε. ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ		1,75	0,75	1,00
Ο.Ε. ΕΣΤΙΑΣ		0,50	0,25	0,25
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ/ΑΝΕΡΓΙΑ		0,81	0,71	0,10
	Ειδικό Σύνολο	43,86	27,96	15,90

Β΄ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ (ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ)

Σύνολο Εργοδ. Ασφαλισμ.

Επαγγελματικού Κινδύνου	1,00	1,00 -
Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγ. ΙΚΑ	3,60	1,40 2,20
ΙΚΑ-ΤΕΑΜ	2,00	0,75 1,25
Ειδικό Σύνολο	6,60	3,15 3,45
Γενικό Σύνολο	50,46	31,11 19,35

(Εργαζόμ. Σε υπόγειες στοές: ΙΚΑ 7,50 5,00 2,50

ΙΚΑ-ΤΕΑΜ 3,00 2,00 1,00)

ΟΑΕΔ	Σύνολο	Εργοδότης	Εργαζόμενος
Ανεργία	4,00	2,67	1,33
Επιδόματα Οικογεν.	2,00	1,0	1,0
Στράτευση	1,00	1,00	_
Αφερεγγυότητα Εργοδ.	0,15	0,15	_
Σύνολο	7,15	4,82	2,33

β) Ρυθμίσεις πέραν των ασφαλιστικών εισφορών

Οι εργοδοτικές οργανώσεις έχουν προβάλλει, κατά καιρούς, διάφορες άλλες νομοθετικές ρυθμίσεις που έχουν επίπτωση στις εργατικές αμοιβές ως συνιστώσες μη μισθολογικό κόστος εργασίας. Ασχέτως προς την ορθότητα ή μη των εργοδοτικών αυτών ισχυρισμών, θα επιχειρήσουμε, για σκοπούς ενημέρωσης και μόνο, μια απλή καταγραφή αυτών των ρυθμίσεων:

1. **Η καταβολή αποδοχών έως 1 μήνα (κάθε χρόνο), χωρίς αντιπαροχή εργασίας, σε περιπτώσεις ασθενείας, ανυπαιτίων κωλυμάτων κλπ (Α.Κ. άρθρα 656, 657, 658).**
2. **Η καταβολή αποδοχών σε συνδικαλιστές (μέλη δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων Οργανώσεων) κατά την απουσία τους η οποία συμπίπτει με τη θητεία τους (άρθρο 6, παρ. 3, Ν. 2224/94).**
3. **Οι υποχρεωτικές προσλήψεις μέχρις 8% πέραν από το υπάρχον προσωπικό, διαφόρων προστατευομένων κατηγοριών (παλαιοί πολεμιστές και τέκνα τους, παιδιά πολυτέκνων και μειονεκτικά άτομα).**
4. **Η υποχρέωση καταβολής αποζημιώσεων (από 1 έως 24 μισθούς), σε συνάρτηση με προϋπηρεσία, σε υπαλλήλους, των οποίων καταγγέλλεται η σύμβαση εργασίας για οποιοδήποτε λόγο, εκτός συνταξιοδότησης (Εργατοτεχνίτες: μέχρι 100 ημερομίσθια). Για περιπτώσεις συνταξιοδότησης, καταβάλλεται μέχρι το 50% των αντίστοιχων ποσών.**

   (τα ποσά των μισθών και ημερομισθίων είναι προσαυξημένα κατά 17% περίπου, λόγω συνυπολογισμού σ' αυτά των επιδομάτων εορτών και αδείας – 2 extra μισθοί, κάθε χρόνο).

5. **Η καταβολή εργοδοτικού "χαρτοσήμου" 0,6% εφ' όλων των ποσών που αφορούν μισθοδοσία (τακτικός μισθός, Υ/Ω, επιδόματα εορτών κλπ)**
6. **Η μειωμένη απασχόληση με πλήρεις αποδοχές σε μητέρες με παιδιά μέχρι 2 ετών.**
7. **Η υποχρέωση καταβολής κοινωνικών επιδομάτων (επιδόματα γάμου, τέκνων).**

Β) Η σύνθεση των εσόδων του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης στην Ελλάδα

Από τα παρατιθέμενα 7 διαγράμματα:

- **Ποσοστιαίας συμμετοχής των πηγών προέλευσης στα έσοδα του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης (πίττα).**
- **Ποσοστιαίας κατανομής του συνόλου των καταβαλλομένων εργοδοτικών εισφορών κατά κλάδο ασφάλισης (πίττα και ιστόγραμμα).**
- **Ποσοστιαίας συμμετοχής των καταβολών των ασφαλισμένων και των εργοδοτικών εισφορών στα έσοδα του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης (ιστόγραμμα).**
- **Ποσοστιαίας κατανομής του συνόλου των καταβολών των ασφαλισμένων κατά κλάδο ασφάλισης (ιστόγραμμα).**

- **Ποσοστιαίας κατανομής του συνόλου των καταβολών των ασφαλισμένων και του συνόλου των εργοδοτικών εισφορών κατά κλάδο ασφάλισης (ιστόγραμμα) και**

- **Συμμετοχής (σε απόλυτες τιμές, των καταβολών των ασφαλισμένων και των εργοδοτικών εισφορών στα έσοδα του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης (ιστόγραμμα),**

αλλά και από τον παρατιθέμενο, επίσης, ΠΙΝΑΚΑ 5 "ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟ-ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1998)" μπορούμε να αντλήσουμε τα εξής συμπεράσματα:

- **Πάνω από τα 2/3 των συνολικών εσόδων του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης (ΣΚΑ) στην Ελλάδα προέρχονται από τις καταβολές των ασφαλισμένων και τις εισφορές των εργοδοτών. Η ίδια σχέση περίπου διατηρείται και στους επί μέρους κλάδους ασφάλισης (66,07% - 67,75%).**
- **Αναλυτικότερα, από τις καταβολές των ασφαλισμένων προέρχεται το 35% των συνολικών εσόδων του ΣΚΑ, ενώ οι εισφορές των εργοδοτών καλύπτουν το 32% του συνόλου των εσόδων του.**
- **Οι πρόσοδοι περιουσίας καλύπτουν μόλις το 6,5% των εσόδων του ΣΚΑ.**
- **Η κρατική συμμετοχή ως ποσοστό του συνόλου των εσόδων του ΣΚΑ δεν αφίσταται του 2%. Επισημαίνεται ότι το ελληνικό κράτος έχει αποδειχθεί αφερέγγυος οφειλέτης απέναντι στο ΣΚΑ αφού, κατά σύστημα, αναλαμβάνει, δια νόμου, συγκεκριμένες υποχρεώσεις τις οποίες, όμως, στη συνέχεια αρνείται να εκπληρώσει. Τελευταίο κρούσμα η άρνηση του κράτους να καταβάλλει στους δικαιούχους ασφαλιστικούς φορείς το τμήμα των ασφαλιστικών εισφορών που έχει, με το άρθρο 22 του Ν. 2084/92, το Κράτος αναλάβει για τους νέο-εισερχόμενους από 1-1-93 στο ΣΚΑ ασφαλισμένους, μέσα στα πλαίσια του συστήματος 3μερούς χρηματοδότησης του ΣΚΑ (3/9 Κράτος, 4/9 εργοδότες, 2/9 εργαζόμενοι).**
- **Το ΣΚΑ στην Ελλάδα διαρθρώνεται με βασικό κορμό τον Κλάδο Κύριας Σύνταξης όπου και κατευθύνεται το 87,8% του συνόλου των εργοδοτικών εισφορών και το 83% του συνόλου των καταβολών των ασφαλισμένων. Αντιθέτως στον Κλάδο Ασθενείας τα αντίστοιχα ποσοστά είναι μόλις 3,9 % και 2%.**

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟ-ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1998) (σε εκατομ. δρχ)

ΚΛΑΔΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ (1)		ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ (2)		ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ (3)		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΡΑΤΟΥΣ (4)		ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ (5)		ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΑ (6)		ΣΥΝΟΛΟ (7)	
	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
ΚΥΡΙΑΣ	1.329.770	34,4	1.226.687	31,7	1.000.285	25,9	87.495	2,3	129.152	3,3	95.859	2,5	3.869.248	100
ΕΠΙΚΟΥΡΙ-ΚΗΣ	159.674	39,3	110.241	27,1	18.072	4,4	1	0,0	112.506	27,7	6.184	1,5	406.678	100
ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ	31.166	24,4	54.012	42,2	11.058	8,6	832	0,7	29.959	23,4	949	0,7	127.976	100
ΠΡΟΝΟΙΑΣ	78.922	63,3	5.613	4,5	3.625	2,9	157	1,0	35.225	28,2	1.224	0,1	124.766	100
ΣΥΝΟΛΟ	1.599.532	35,2	1.396.553	30,8	1.033.040	22,8	88.485	2,0	306.842	6,8	104.216	2,3	4.528.668	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από τον Κοινωνικό Προϋπολογισμό 1998

(1) Στις καταβολές των ασφαλισμένων περιλαμβάνονται πέραν των εσόδων από τις εισφορές των ασφαλισμένων και τα έσοδα εξ άλλης αιτίας που βαρύνουν τους

ασφαλισμένους π.χ. από εξαγορές χρόνου ασφάλισης.

(2) Οι εισφορές των εργοδοτών έχουν καθοριστεί, νομοθετικώς, ως επί το πλείστον σε διπλάσιο ύψος σε σχέση με τις αντίστοιχες εισφορές των ασφαλισμένων. Όμως,για τα

ταμεία των Αυτοαπασχολούμενων το σύνολο των εισφορών καταβάλλεται από τους ίδιους τους ασφαλισμένους. Γι αυτό και τα ποσά της στήλης υπερβαίνουν τα

ποσά της στήλης (2).

Το 80,14% της Κοινωνικής εισφοράς ενισχύει τον ΟΓΑ (585.560 εκ. δρχ) και το ΙΚΑ (242.300 εκ. δρχ). Το ποσοστό αυτό ξεπερνά το 90% αν συνεκτιμηθεί ότι το

88,75% της κοινωνικής εισφοράς αποτελεί άμεση ή έμμεση κρατική χρηματοδότηση της Κοινωνικής ασφάλισης, ενώ το υπόλοιπο 11,25% προέρχεται από τους

λεγόμενους κοινωνικούς πόρους δηλαδή "ειδικές εισφορές που έχουν το διακριτικό γνώρισμα ότι αυτοί που βαρύνονται δεν συνδέονται με τον οργανισμό υπέρ του

οποίου καταβάλλονται, με την ιδιότητα του ασφαλισμένου". Ως έμμεση κρατική χρηματοδότηση της Κοινωνικής ασφάλισης χαρακτηρίζεται το ποσόν των 10.000 εκ.

δρχ που αφορά αποδόσεις οφειλών από ανάληψη των υποχρεώσεων προβληματικών επιχειρήσεων από το Δημόσιο και το ποσό των 48.000 εκ. δρχ που αφορά τη

χορήγηση του Ε.Κ.Α.Σ..

(5) Οι πρόσοδοι περιουσίας προέρχονται από:

Χρεόγραφα	220.197	εκ. δρχ
Ακίνητα	5.797	εκ. δρχ

Καταθέσεις	78.596	εκ. δρχ
Δάνεια & απαιτήσεις	2.251	εκ. δρχ

Συμπέρασμα:

1. **Οι καταβολές των Ασφαλισμένων και οι εισφορές των εργοδοτών καλύπτουν το 67,0% των συνολικών ετήσιων εσόδων του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.**
2. **Οι Εργοδοτικές εισφορές καλύπτουν το 32% του συνόλου των εσόδων του συστήματος, οι καταβολές των Εργαζομένων το 35% και οι Πρόσοδοι περιουσίας μόλις το 6,5%.**

Γ) Συμπεράσματα

Είναι σαφές ότι ο συνδυασμός:

- **του υψηλού ποσοστού (67%) κάλυψης του συνόλου των εσόδων του ΣΚΑ στην Ελλάδα από εργοδοτικές εισφορές και καταβολές των ασφαλισμένων**
- **του υψηλού, επίσης, βαθμού αφερεγγυότητας του ελληνικού κράτους και**
- **του χαμηλού κόστους εργασίας στη χώρα**

Δεν επιτρέπουν οποιαδήποτε κίνηση προς την κατεύθυνση μείωσης του μη μισθολογικού κόστους εργασίας έστω και αν τη διαφορά (και την αντίστοιχη απώλεια εσόδων του ΣΚΑ) αναλάβει να καλύψει ο κρατικός προϋπολογισμός.

Επισημαίνεται, σχετικώς, ότι μια παρόμοια εξέλιξη θα υπονομεύσει ολόκληρο το ΣΚΑ που θα απειληθεί με ολοκληρωτική, πλέον, ανατροπή.

Φαίνεται ότι ο κίνδυνος αυτός σε συνδυασμό και με την αναμενόμενη αντίδραση της ΓΣΕΕ οδήγησε την κυβέρνηση στη συγκεκριμένη διατύπωση του άρθρου 4 του (υπό ψήφιση) νέου φορολογικού νόμου "περί έκπτωσης δαπανών από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων και περί κινήτρων για την απασχόληση προσωπικού και πραγματοποίηση επενδύσεων" λόγω των πρόσφατων σεισμών στην Αττική. Πράγματι με την παραγρ. 13 του άρθρου 4:

- **αφαιρείται από το καθαρό εισόδημα των επιχειρήσεων το 50% των δαπανών των εργοδοτικών εισφορών για κύρια ασφάλιση που αφορούν προσλήψεις μέχρι την 31/12/2001**
- **προϋπόθεση αποτελεί η απασχόληση 5 τουλάχιστον μισθωτών και η αποφυγή μείωσης του προσωπικού**
- **για τον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών των επιχειρήσεων θα λαμβάνεται υπόψη το μειωμένο, ως άνω, καθαρό εισόδημα**
- **η μείωση του φορολογητέου εισοδήματος, θα ισχύει επί δύο έτη από το χρόνο της πρόσληψης κάθε νέου εργαζόμενου**

Δηλαδή με τη ρύθμιση αυτή ο έλληνας νομοθέτης:

- **δεν μειώνει το μη μισθολογικό κόστος της εργασίας – οι εργοδότες εξακολουθούν να καταβάλλουν τις ίδιες εισφορές τόσο για τους παλαιούς όσο και για τους νέους εργαζόμενους**
- **μειώνει, όμως τις φορολογικές τους υποχρεώσεις**

Με την επιλογή αυτή δεν στερεί από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης οποιοδήποτε πόρο. Στερεί, μόνο, από το ίδιο το κράτος κάποιο ποσό που θα εισέπραττε ως φορολογία. Η λύση είναι ευφυής και έντιμη. Και ξεφεύγει από την πεπατημένη. Αν μείωνε τα έσοδα του ΣΚΑ (με την απαλλαγή του εργοδότη από την καταβολή του 50% των εργοδοτικών εισφορών) τυχόν ανάληψη της υποχρέωσης από το κράτος να καλύψει το ίδιο τις απώλειες, δεν θα ήταν αξιόπιστη λύση λόγω της γνωστής προϊστορίας αφερεγγυότητας του ελληνικού κράτους.

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **D. Edye, V. Lintner: "Contemporary Europe", Prentice Hall, κεφ. 6**

- **Ian Gough: "Social aspects of the European model and its economic consequences" στο "The Social Quality of Europe", The policy press, σελ. 89 επ.**

- **A. Phaller, I. Gough. G. Therborn: "Can the welfare State compete? A Comparative Study of five advanced Capitalist Countries", London, Macmillan, 1991, κεφ. 1.**

- **Stefen Nickell – R. Layard: "Labour Market Institution and economic performance", Centre for Economic Performance, Discussion Paper 407, Σεπτ. 1998, σελ.11 επ.**
- **Gian Primo Cella: "Work and Social Protection: the transformation or decline of industrial citizenship?", σε TRANSFER, Vol. 2, n. 2, Νοέμβριος 1996, Antwerp.**
- **Bernhard Ebbinghauss και Anke Hassel: "The role of tripartite concertation in the reform of the welfare state", σε TRANSFER Vol.5, n. 1- 2, Άνοιξη - Καλοκαίρι 1999, Antwerp.**
- **Harish C. Sain: "Efficiency and Equity in Employment Equity", σε IIRA: 11th World Congress, Congress Proceedings,Τομ. 1, σελ. 28 επ., Σεπτ. 1998, Bologna, Italy.**
- **Tiziano Treu: "Developing competitiveness and social justice", Keynote address, σε IIRA: 11th World Congress, Congress Proceedings,Τομ. 1, σελ. XVII επ., Σεπτ. 1998, Bologna, Italy.**
- **Γ.Σ.Ε.Ε.: "Το ΣΚΑ στην Ελλάδα: Η εναλλακτική πρόταση της Γ.Σ.Ε.Ε.", Αθήνα, 1998.**

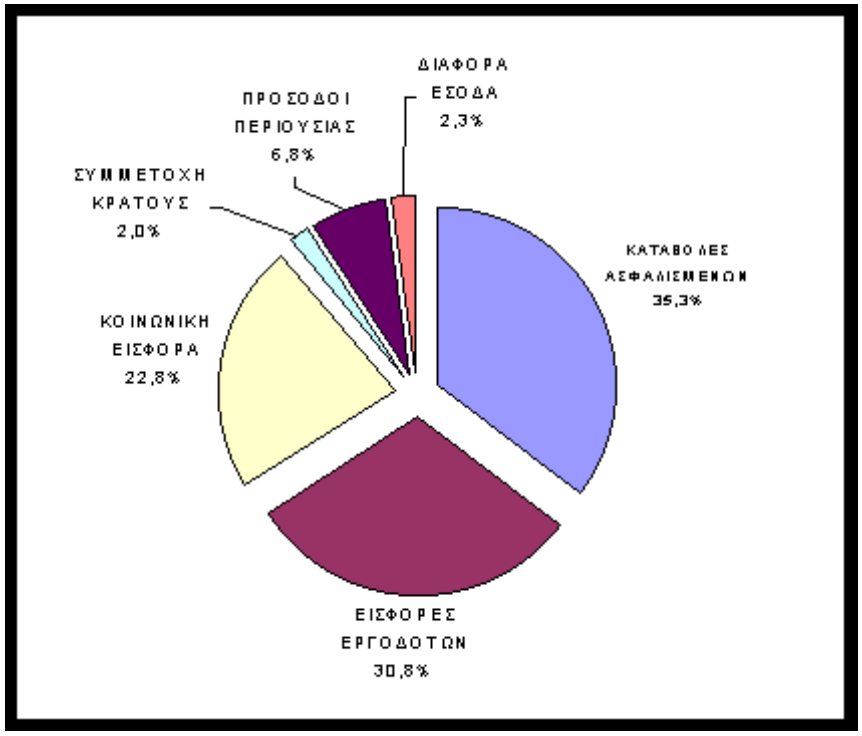

- **ΙΝ.Ε/Γ.Σ.Ε.Ε. –ΑΔΕΔΥ: ΤΕΤΡΑΔΙΑ: "Τα πορίσματα του κοινωνικού διαλόγου για την κοινωνική ασφάλιση", Αθήνα, 1997**
- **ΙΝ.Ε/Γ.Σ.Ε.Ε. –ΑΔΕΔΥ: "Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση", Αθήνα, 1999.**
- **Σ.Ε.Β: "Ανεργία – Απασχόληση: Οι θέσεις του Σ.Ε.Β", Αθήνα, 1998, σελ. 38-39**

ΠΗΓΗ…

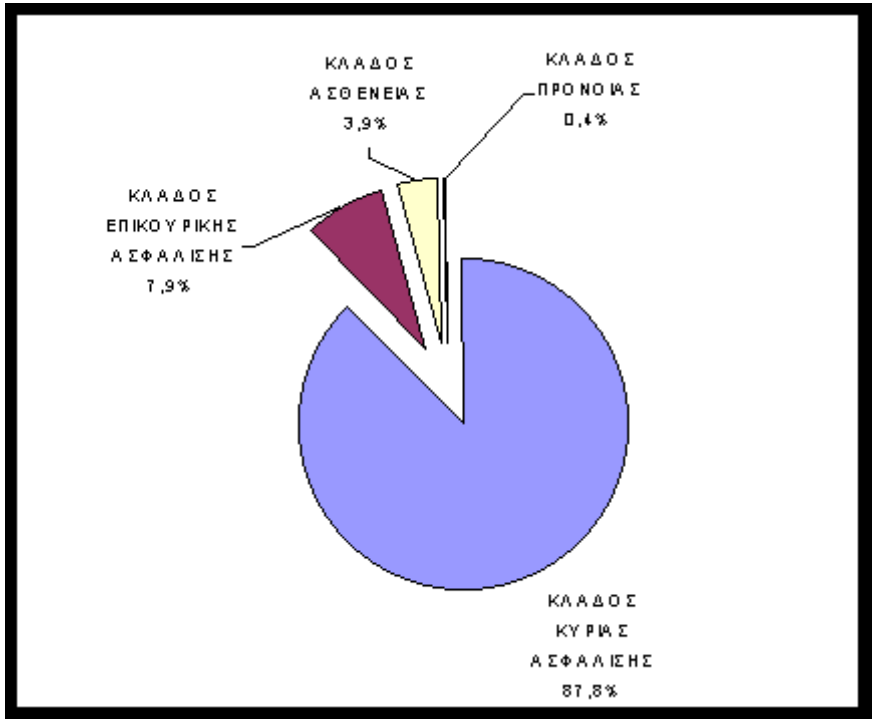
ΚΛΑΔΟΣ
ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ
3,9%
ΚΛΑΔΟΣ
ΠΡΟΝΟΙΑΣ
0,4%
ΚΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
7,9%
ΚΛΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
87,8%

ΠΗΓΗ…

ΠΗΓΗ…

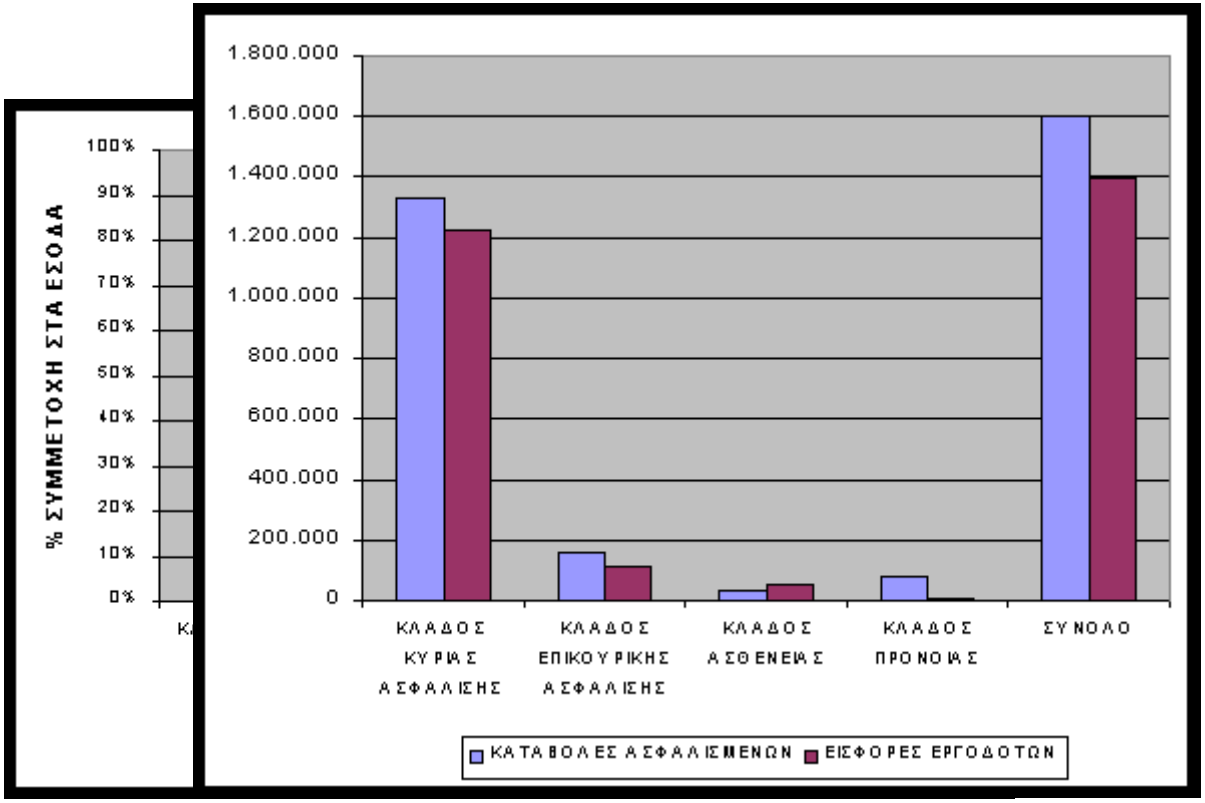
% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΕΣΟΔΑ
100%
90%
80%
70%
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0%
1.800.000
1.600.000
1.400.000
1.200.000
1.000.000
800.000
600.000
400.000
200.000
0
ΚΛΑΔΟΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ
ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ
ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

ΠΗΓΗ…

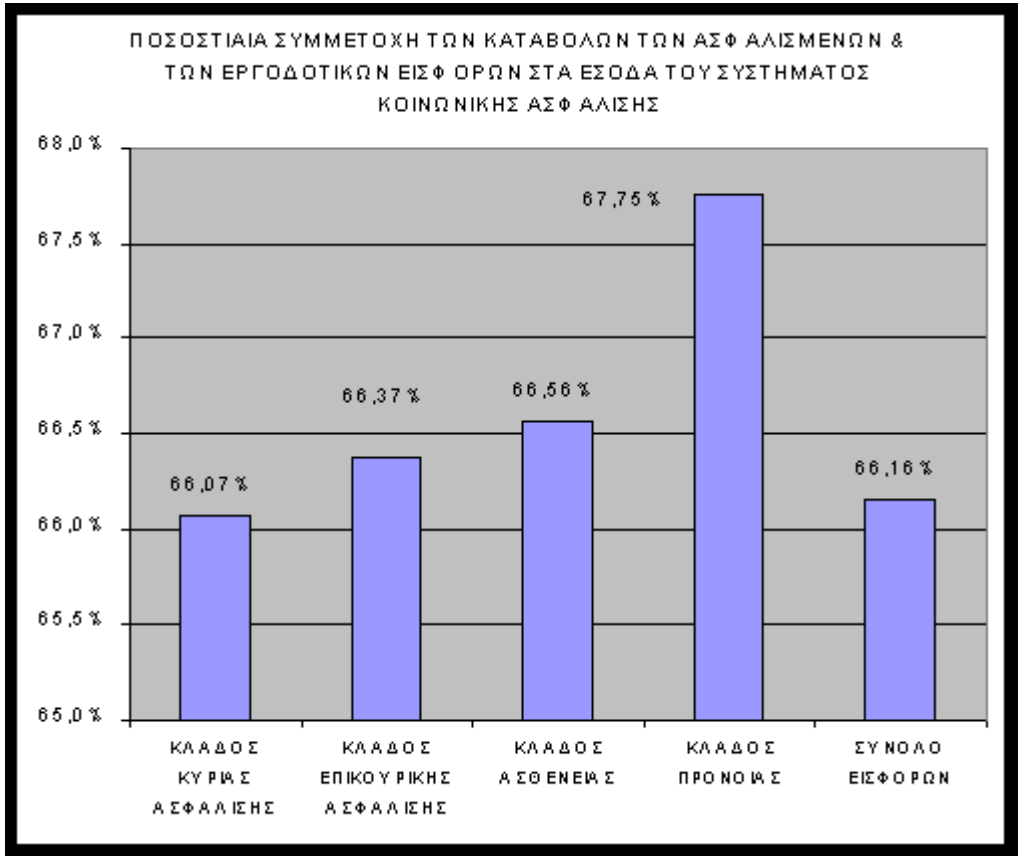
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΒΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΣΦ ΑΛΙΣΜΕΝΩΝ & ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦ ΟΡΩΝ ΣΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦ ΑΛΙΣΗΣ
68,0 %
67,5 %
67,0 %
66,5 %
66,0 %
65,5 %
65,0 %
66,07 %
66,37 %
66,56 %
67,75 %
66,16 %
ΚΛΑΔΟΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

ΠΗΓΗ…

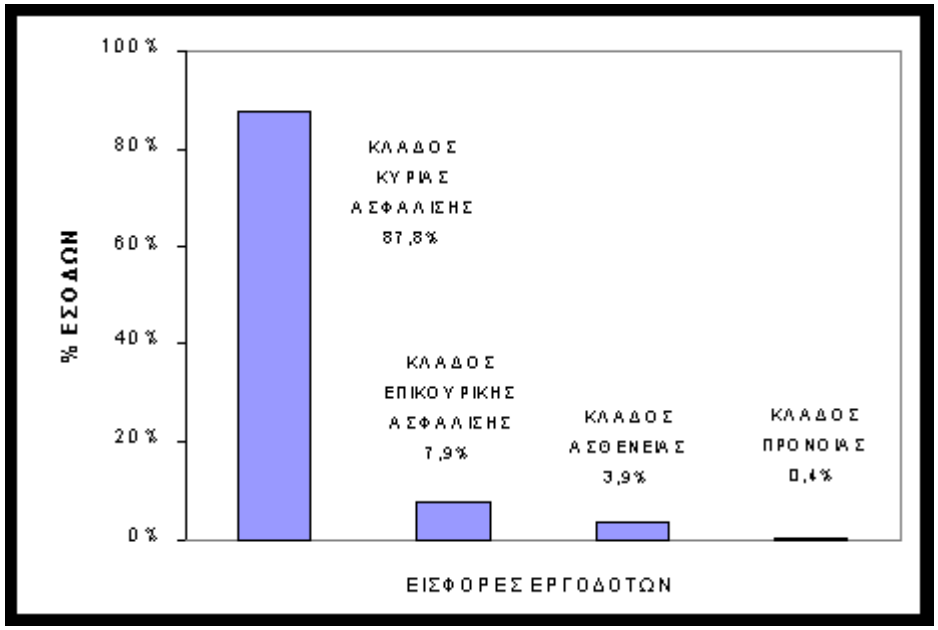

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ (1.396.553 εκατ. Δρχ.) ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Κοινωνικού Προϋπολογισμού 1998

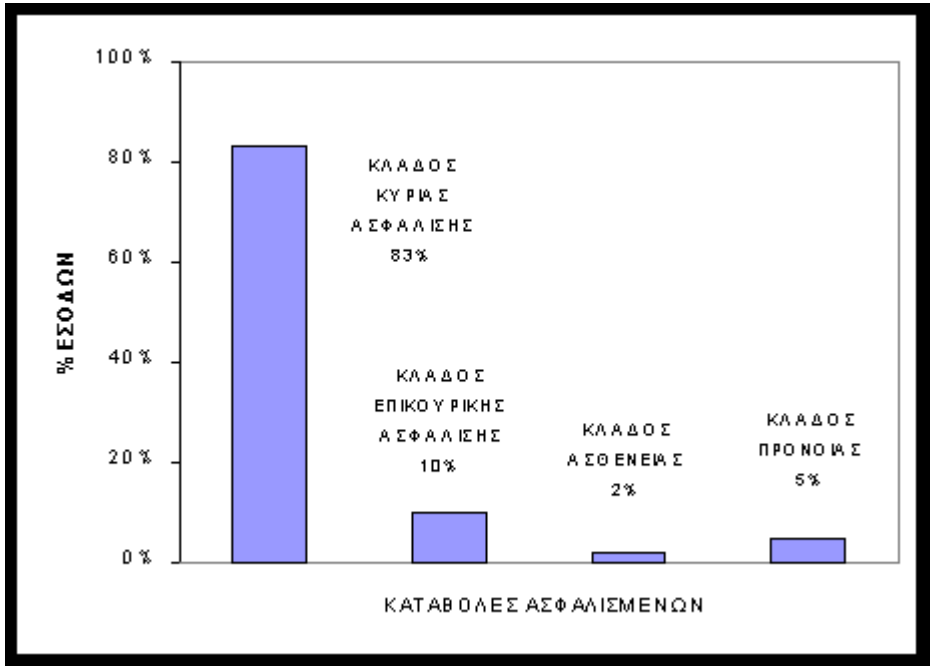

<u>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΒΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ (1.599.532 εκατ. Δρχ.) ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ</u>

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Κοινωνικού Προϋπολογισμού 1998

Το μέλλον της κοινωνικής προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση[*]

Τα συστήματα κοινωνικής προστασίας αποτελούν έναν βασικό πυλώνα του κοινωνικού ευρωπαϊκού μοντέλου. Σήμερα αντιμετωπίζουν μείζονες προκλήσεις μεταξύ των οποίων παραθέτουμε τη δημογραφική γήρανση, τη μεταβολή που συντελείται στα οικογενειακά πρότυπα και τη μαζική ανεργία. Επιπλέον, οι πολιτικές δημοσιονομικής σταθεροποίησης λόγω της ΟΝΕ επιτίθενται συχνά στις δαπάνες για την κοινωνική πολιτική. Αντίθετα, η ΣΕΣ θεωρεί ότι οι πολιτικές κοινωνικής προστασίας πρέπει να αντιμετωπιστούν ως παράγοντας ανάπτυξης και ως ένα θετικό οικονομικό και κοινωνικό στοιχείο για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής, που διευκολύνουν τις διαρθρωτικές αλλαγές, υποστηρίζουν την κατανάλωση, την ανάπτυξη και επομένως την απασχόληση. Η ΣΕΣ επιδιώκει την προώθηση και την ανάπτυξη της κοινωνικής προστασίας, και για τις μελλοντικές γενιές, σε μια συλλογική και αλληλέγγυα βάση προκειμένου να αποφευχθεί η κοινωνική περιθωριοποίηση, ο αποκλεισμός και η φτώχεια.

Είναι απαραίτητο για την καταπολέμηση του ανταγωνισμού μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, ειδικότερα, να βελτιωθούν τα επίπεδα προστασίας, να προσαρμοστούν στις νέες μορφές απασχόλησης και τις οικογενειακών δομών, καθώς και στη γήρανση της κοινωνίας και να αναμένονται τα ασυμμετρικά σοκ που μπορεί να ακολουθήσουν την ΟΝΕ. Τα συστήματα που θεμελιώνονται στην αλληλεγγύη θα εδραιωθούν ακόμα περισσότερο αν το ενιαίο νόμισμα τεθεί στην υπηρεσία μιας πολιτικής ανάπτυξης οικονομίας και της απασχόλησης και αν υπάρξει σύσταση αποθεματικού ταμείου για δημογραφικούς σκοπούς.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να προσφέρει στους πολίτες της μια γερή βάση εγγυημένων δικαιωμάτων κοινωνικής προστασίας λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις διάφορες σχετικές διατάξεις της Συνθήκης καθώς και της αρχής της επικουρικότητας όσον αφορά την οργάνωση και την χρηματοδότησή τους. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η ΣΕΣ ζητά από την ΕΕ να υιοθετήσει μια περισσότερο ευρωπαϊκή προσέγγιση στα θέματα κοινωνικής ασφάλισης, και να εγγυηθεί ένα ορισμένο επίπεδο σύγκλισης στην πρόοδο. Η προσέγγιση αυτή πρέπει να οικοδομηθεί σύμφωνα με το πνεύμα και τις προτάσεις που περιέχονται στην σύσταση του Συμβουλίου του 1992 σχετικά με τη σύγκλιση των στόχων και των πολιτικών κοινωνικής προστασίας και να μεταφράσει τις προθέσεις της σε υποχρεωτικές δεσμεύσεις.

Σύμφωνα με το παράδειγμα των κατευθυντήριων γραμμών της ευρωπαϊκής πολιτικής σε θέματα απασχόλησης, θα πρέπει να εγκριθεί ένα παρόμοια διαδικασία, δηλαδή να οριστούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την κοινωνική σύγκλιση, μαζί με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, και ένα σύστημα ελέγχου στο οποίο θα συμμετείχαν οι κοινωνικοί εταίροι. Επίσης θα άφηναν την επιλογή της μεθόδου υλοποίησης στις εθνικές κυβερνήσεις και στους κοινωνικούς εταίρους.

Οι κατευθυντήριες γραμμές για μια κοινωνική σύγκλιση θα πρέπει σε μια πρώτη φάση να θέσουν τους παρακάτω στόχους:

- διεύρυνση της βάσης χρηματοδότησης της κοινωνικής ασφάλισης μεταθέτοντας το βάρος της εργασίας στους άλλους παράγοντες της παραγωγικής διαδικασίας
- να κατευθυνθούν σε ένα ελάχιστο ποσοστό του ΑΕΠ που θα αφιερώνεται στις δαπάνες κοινωνικής προστασίας, με προσανατολισμό σταδιακά, τον μέσον όρο των τριών χωρών με το υψηλότερο ποσοστό
- διασφάλιση κάλυψης υγειονομικής περίθαλψης για όλους
- προσαρμογή των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στις αλλαγές του κόσμου της εργασίας και στην συμφιλίωση των επαγγελματικών με τις οικογενειακές ευθύνες

Ορισμένοι στόχοι αποσκοπούν στην υλοποίηση ορισμένων βασικών προδιαγραφών σχετικά με την κοινωνική προστασία, και που αφορούν:

- τη διασφάλιση ενός εισοδήματος για όλους, τουλάχιστον 50% του εθνικού εισοδήματος διαθέσιμου ανά κάτοικο
- τη διασφάλιση μιας ελάχιστης σύνταξης που να λαμβάνει υπόψη τον μέσο όρο του εθνικού μισθού πλήρους απασχόλησης σε κάθε κράτος μέλος
- τη διασφάλιση δικαιωμάτων για τους εργαζόμενους σε κατάσταση ατυπικής εργασίας, στα νομικά καθεστώτα και τα συμπληρωματικά της κοινωνικής ασφάλισης

Τα θεμελιώδη νομικά συστήματα κοινωνικής προστασίας συνιστούν μια σταθερή εγγύηση διατήρησης της δικαιοσύνης και της κοινωνικής συνοχής. Θα πρέπει να παραμείνουν ο πυρήνας του ευρωπαϊκού Κράτους Πρόνοιας. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να προσαρμοστούν στις νέες μορφές απασχόλησης στις αλλαγές των οικογενειακών προτύπων και στη γήρανση του πληθυσμού. Η προσαρμογή αυτή πρέπει να πραγματοποιηθεί με σεβασμό στις αρχές της αλληλεγγύης και της κοινωνικής ασφάλισης. Η ΣΕΣ

συνεπώς, υποστηρίζει τα προσωπικά δικαιώματα σε θέματα κοινωνικής προστασίας, έτσι ώστε οποιοδήποτε άτομο, οποιασδήποτε επαγγελματικής κατάστασης, να καλύπτεται, ανεξάρτητα από την οικογενειακή του κατάσταση.

Ειδικότερα, όλοι οι εργαζόμενοι, μεταξύ των οποίων και οι εργαζόμενοι με συμβάσεις ατυπικής εργασίας ή εκείνοι που αποκαλούμε κοινώς "ψευδό-ελεύθεροι επαγγελματίες", πρέπει να έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις όσον αφορά τις εισφορές. Εντούτοις, η διολίσθηση των παράγωγων δικαιωμάτων προς τα προσωπικά δικαιώματα, η καλούμενη εξατομίκευση των δικαιωμάτων, συνεπάγεται μια διάκριση ανάμεσα σε οικουμενικά δικαιώματα και σε δικαιώματα που συνδέονται με την ασφάλιση. Αυτή η εξατομίκευση θα πρέπει να συνοδεύεται, στα κράτη μέλη στα οποία υπάρχει καθυστέρηση σε αυτό το θέμα, από επαρκή διάθεση υπηρεσιών περίθαλψης για τους ελεύθερους επαγγελματίες, υποδομή υποδοχής για την παιδική-βρεφική ηλικία, καθώς και δικαίωμα άδειας για την φροντίδα των προστατευόμενων ατόμων και των παιδιών. Επίσης ζητά μια μεταβατική περίοδο, μεριμνώντας για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων και παροχών εκείνων που δεν έχουν κατορθώσει να αποκτήσουν προσωπικά δικαιώματα.

Επιπλέον, τα προσωπικά δικαιώματα πρέπει να είναι αρκετά υψηλού επιπέδου προκειμένου να μπορούν (τα άτομα) να ζουν αυτόνομα, σύμφωνα με το πνεύμα της "Σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τα κοινά κριτήρια όσον αφορά τους επαρκείς πόρους και παροχές". Εξάλλου, η ΣΕΣ ζητά μια αξιολόγηση των μηχανισμών του εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος και επιμένει ώστε η αρχή που διασφαλίζει επαρκή έσοδα για κάθε άτομο, να συμπεριληφθεί ως δικαίωμα στη Συνθήκη.

Η οικονομική βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την μελλοντική οικονομική ανάπτυξη και την επέκταση της απασχόλησης. Είναι απαραίτητο οι πόροι των συστημάτων κοινωνικής προστασίας να διασφαλιστούν, ειδικότερα δε, με εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης προκειμένου να αντισταθμιστεί η μείωση των εσόδων που οφείλονται στην μείωση του μη μισθολογικού κόστους καθώς και προκειμένου να εξασφαλιστούν πρόσθετοι πόροι για νέες ανάγκες (ηλικιωμένοι, εργαζόμενοι με συμβάσεις ατυπικής εργασίας, γονικές άδειες).

Πρόκειται λοιπόν για έναν τομέα ιδιαίτερα καίριο στον οποίο θα μπορούσε να καταστεί συγκεκριμένη η εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών, όπως τις διεκδικεί η ΣΕΣ. Η ΕΕ θα πρέπει να ορίσει με τον τρόπο αυτό στόχους και προσανατολισμούς και τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους να τους υλοποιήσουν. Θα μπορούσαν να αφορούν π.χ., μια φορολογία κεφαλαίων, αποταμιεύσεων, της ενέργειας, του περιβάλλοντος, της κατανάλωσης.

Για τη ΣΕΣ, κύρια προτεραιότητα παραμένει η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων συστημάτων συνταξιοδότησης, τα οποία αποτελούν ταμεία αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και που επομένως χρηματοδοτούνται με τη μέθοδο της κατανομής. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός της δημογραφικής γήρανσης, απαιτείται από τα κράτη μέλη να προετοιμαστούν για αύξηση του κόστους των συστημάτων συνταξιοδότησης.

Στα περισσότερα κράτη μέλη έχουν συσταθεί συστήματα συνταξιοδότησης συμπληρωματικά στις νόμιμες συντάξεις ή διεξάγονται συζητήσεις σχετικά με το θέμα. Τα επαγγελματικά ταμεία συντάξεων εντάσσονται σταδιακά στο ευρωπαϊκό τοπίο κοινωνικής προστασίας. Παρόλα αυτά, για τη ΣΕΣ παραμένει απόλυτη προτεραιότητα η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων συστημάτων συνταξιοδότησης, τα οποία αποτελούν ταμεία αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και που επομένως χρηματοδοτούνται με τη μέθοδο της κατανομής.

Οι διατάξεις σχετικές με την ανάπτυξη του δεύτερου και του τρίτου πυλώνα συντάξεων δεν θα πρέπει επομένως να καταπατούν τα νομικά συστήματα και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να θεωρηθούν ως εναλλακτική λύση σε αυτά τα καθεστώτα ούτε να τα θέσουν υπό αμφισβήτηση. Η υλοποίηση αυτών των συμπληρωματικών συστημάτων πρέπει να είναι το αποτέλεσμα συλλογικών συμβάσεων και να διασφαλίζουν πραγματικά δικαιώματα συνταξιοδότησης σε όσους καταβάλουν εισφορές. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στη διατήρηση των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης των εργαζομένων που μετακινούνται στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να εξασφαλιστεί η δυνατότητα μεταφοράς των δικαιωμάτων.

Εκτός των υφιστάμενων εθνικών νομοθεσιών, είναι απαραίτητο ένα νομικό πλαίσιο, που θα προσδιοριστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το οποίο να διασφαλίζει τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των εργαζομένων, την ισότητα δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών, τη δυνατότητα μεταφοράς των δικαιωμάτων, αναγνωρίζοντας τη θέση και τον ρόλο των συνδικάτων στην υλοποίησή τους, συμπεριλαμβανομένων της παρακολούθησης και του ελέγχου της διαχείρισης σε ό,τι αφορά τις επενδυτικές πολιτικές των ταμείων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, και ορίζοντας κανόνες λογικής διαχείρισης, ασφάλειας, διαφάνειας και φορολογίας.

Στο πλαίσιο της διαχείρισης και των πολιτικών τοποθέτησης κεφαλαίων, πρέπει να μεριμνήσουμε τη διασφάλιση της απόδοσης των εισφορών καθώς και την προσχώρηση στους κοινωνικούς και ηθικούς κανόνες. Με τον τρόπο αυτό τα συμπληρωματικά αυτά καθεστώτα θα μπορέσουν να γίνουν ένα σημαντικό εργαλείο προώθησης της απασχόλησης.

-

-

Το 9ο Συνέδριο δεσμεύει την Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων:

- να αναπτύξει νομικά συστήματα κοινωνικής προστασίας, να καταστήσει τη χρηματοδότησή τους ευνοϊκότερη για την απασχόληση και να διασφαλίσει τον συνυπολογισμό της εξέλιξης των δομών της οικογένειας (προσωπικά δικαιώματα).
- να απαιτήσει την κάλυψη όλων των εργαζόμενων από τα καθεστώτα κοινωνικής προστασίας και ειδικότερα, εκείνων που εργάζονται με ατυπικές συμβάσεις εργασίας και τους ψευδό-ελεύθερους επαγγελματίες.
- να ζητήσει την εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την κοινωνική προστασία στο επίπεδο της ΕΕ. Και αυτό για να καταπολεμηθεί κάθε μορφή αποκλεισμού και κοινωνικής περιθωριοποίησης που θα μπορούσαν να προκύψουν από μια ανταγωνιστικότητα μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.
- να διεξαχθεί εκστρατεία για μια διεύρυνση της χρηματοδοτικής βάσης της κοινωνικής προστασίας και για την ανάπτυξη ενός εναλλακτικού τρόπου χρηματοδότησης.
- να ζητηθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα νομικό πλαίσιο για την ίδρυση συμπληρωματικών ταμείων συνταξιοδότησης που να βασίζονται στις συλλογικές συμβάσεις, διασφαλίζοντας τη δυνατότητα μεταφοράς των δικαιωμάτων των μεταναστών εργαζομένων και ορίζοντας τους κανόνες λογικής διαχείρισης των ταμείων.
- να καταπολεμήσει τον συστηματικό αποκλεισμό των εργαζόμενων μεγάλης ηλικίας από την απασχόληση, και να διεκδικήσει ως συμπλήρωμα στα συστήματα πλήρους ή πρόωρης συνταξιοδότησης, τρόπους σταδιακής μετάβασης στην σύνταξη.
- να διεκδικήσει μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη διασφάλιση της διατήρησης των σχετικών με την κοινωνική ασφάλιση δικαιωμάτων, κατά τη διάρκεια της γονικής άδειας καθώς και την αναθεώρηση των υπαρχουσών νομοθεσιών σε θέματα ισότητας της αντιμετώπισης ανδρών και γυναικών στην κατεύθυνση της εξατομίκευσης των δικαιωμάτων.
- να υποστηρίξει την αναθεώρηση του κανονισμού υπ' αριθμόν 1408/71.
- να ζητήσει μια συνεκτική προσέγγιση του συντονισμού των συστημάτων φορολόγησης και κοινωνικής ασφάλισης, ειδικότερα για τους εργαζόμενους που μετακινούνται στο εσωτερικό της ΕΕ. Το γεγονός αυτό απαιτεί συστηματική εξέταση των συνεπειών που θα έχουν στους εργαζομένους αυτούς τα νέα μέτρα που λαμβάνονται στον παραπάνω τομέα.

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ				
ΑΥΣΤΡΙΑ Δύο είδη επιδόματος: 1. Επίδομα ανεργίας. 2. Επίδομα έκτακτης ανακούφισης	Η περίοδος της επιδότησης εξαρτάται από την διάρκεια της εργασίας και την ηλικία.	1 χρόνος εργασίας = 20 εβδομάδες επιδότησης. 3 χρόνια εργασίας =30 εβδομάδες επιδότησης. 6 χρόνια εργασίας =39-40 εβδομάδες επιδότησης. 9 χρόνια εργασίας = 50-52 εβδομάδες επιδότησης.		Το επίδομα έκτακτης ανακούφισης δίνεται σε όσους δεν δικαιούνται πλέον επίδομα ανεργίας.
ΒΕΛΓΙΟ	Η ημερήσια αποζημίωση του επιδόματος ανεργίας αντιστοιχεί στο 1/26 του τελευταίου μισθού ή του ημερομισθίου.	Οι άνεργοι αρχηγοί οικογένειας, των οποίων η εργασία αποτελεί την μοναδική πηγή εισοδήματος	Οι άνεργοι με μη εξαρτώμενα μέλη και όσοι η εργασία τους δεν αποτελεί την μοναδική	Για τους εργαζόμενους με μερική απασχόληση υπάρχει συμπληρωματικό επίδομα το οποίο αποτελείται από το

	Οι άνεργοι με εξαρτώμενα μέλη των οποίων η εργασία αποτελεί την μοναδική πηγή εισοδήματος της οικογένειας δικαιούνται το 60% του τελευταίου μισθού, με ανώτερο πλαφόν 56 ΕΥΡΩ την ημέρα.	της οικογένειας δικαιούνται το 60% του τελευταίου μισθού για τον 1^{ο} χρόνο και το 42% για τον 2^{ο} χρόνο.	πηγή εισοδήματος της οικογένειας δικαιούνται το 55% του Τελευταίου μισθού για τον 1^{ο} χρόνο και στη συνέχεια το 35% για Περίοδο 3 μηνών, + 3 μήνες για κάθε 1 χρόνο εργασίας.	επίδομα ανεργίας και από εισφορές του εργοδότη. Το χαμηλότερο επίδομα ανεργίας αντιστοιχεί σε 12 ΕΥΡΩ την ημέρα.
<u>ΓΕΡΜΑΝΙΑ</u> Δύο είδη βασικών επιδομάτων: 1. Το επίδομα ανεργίας, 2. Το βοηθητικό επίδομα .	Το βοηθητικό επίδομα χορηγείται όταν κάποιος δεν δικαιούται πλέον επίδομα ανεργίας και αντιστοιχεί στο 53% των προηγούμενων καθαρών αποδοχών. Στην περίπτωση που υπάρχει 1 παιδί, το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 57% των τελευταίων καθαρών αποδοχών. Ωστόσο λαμβάνεται υπ' όψιν και το εισόδημα του	Το επίδομα ανεργίας αντιστοιχεί στο 60% του προηγούμενου μισθού και υπολογίζεται αφαιρώντας από τον μικτό μισθό τις κρατήσεις και τους φόρους που αντιστοιχούν στον εργαζόμενο.	Με ένα Παιδί το επίδομα ανεργίας αντιστοιχεί στο 67% του προηγούμενου μισθού.	Ο χρόνος επιδότησης εξαρτάται από το χρονικό διάστημα που ο εργαζόμενος πλήρωνε εισφορές και από την ηλικία του. Ο χρόνος επιδότησης κυμαίνεται από 156 ημέρες για άτομα ηλικίας κάτω των 42 ετών τα οποία έχουν εργαστεί για 360 ημέρες στην διάρκεια των 3 προηγούμενων χρόνων, με

	συντρόφου ανεξάρτητα αν υπάρχει γάμος ή όχι. Το επίδομα αυτό χορηγείται μέχρι το 65^{ο} έτος της ηλικίας, και οι αιτήσεις ανανεώνονται κάθε χρόνο. Υπάρχουν και άλλα είδη επιδόματος όπως π.χ. επίδομα Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης.			ανώτερο όριο τις 832 ημέρες για άτομα ηλικίας πάνω από 54 ετών που έχουν συμπληρώσει 1920 ημέρες εργασίας στη διάρκεια των 7 προηγούμενων ετών.

<u>ΔΑΝΙΑ</u> Τρία είδη επιδότησης: 1. Ασφάλεια ανεργίας. 2. Εθελούσια πρόωρη συνταξιοδό-τηση . 3. Μερική εθελούσια	Η ημερήσια αποζημίωση του βασικού επιδόματος ανεργίας (ασφάλεια ανεργίας) αντιστοιχεί στο 90% των προηγούμενων αποδοχών, με ανώτερο όριο τις 2.690 Κορώνες την εβδομάδα, για τους εργαζόμενους με πλήρη απασχόληση.	Στη περίπτωση της Μερικής απασχόλησης το ανώτερο όριο αντιστοιχεί σε 1.795 Κορώνες την εβδομάδα (τα 2/3 του ανώτερου ορίου της πλήρους απασχόλησης). Τα άτομα που εργάζονται λιγότερες ώρες δικαιούνται συμπληρωματικό	Η ημερήσια αποζημίωση για τους Αυτοαπα-σχολούμενους αντιστοιχεί στο μέσο εισόδημα των δύο τελευταίων ετών με τις καλύτερες επιδόσεις σε διάρκεια 5 ετών.	Υπάρχει μία χαμηλότερη ημερήσια αποζημίωση ποσοστού 82% που δίδεται σε άτομα που έχουν ολοκληρώσει επαγγελματική κατάρτιση διάρκειας το λιγότερο 18 μηνών και σε άτομα που εκτελούν την στρατιωτική τους θητεία.

πρόωρη συνταξιοδό-τηση.		επίδομα το οποίο ποικίλει ανάλογα με τις ώρες που έχουν εργασθεί. Το ποσό ωστόσο δεν μπορεί να είναι κάτω του 80% του ανώτατου ημερήσιου επιδόματος.		
<u>ΕΛΛΑΔΑ</u> Δύο είδη επιδομάτων: 1. Επίδομα ανεργίας, 2. Επίδομα ασθένειας.	Το επίδομα ανεργίας αποτελείται από ένα βασικό ποσό συν συμπληρωματικά ποσά για τα εξαρτώμενα μέλη της οικογενείας. Για τους χειρώνακτες το βασικό επίδομα αντιστοιχεί στο 40% του μισθού που κατείχαν όταν απολύθηκαν και για τους μη χειρώνακτες αντιστοιχεί στο 50% του μισθού. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να ξεπερνά τα 2/3 του κατώτερου	Τα επιδόματα ανεργίας αντιστοιχούν σε 25 ημέρες το μήνα. Η διάρκεια επιδότησης εξαρτάται από τις ημέρες που έχει εργασθεί κάποιος σε διάρκεια 14 μηνών. Η διάρκεια της επιδότησης κυμαίνεται από 5 μήνες για εργασία 125 ημερών μέχρι 12 μήνες για εργασία 250 ημερών.	Τα άτομα ηλικίας μεταξύ 20-29 ετών που μόλις έχουν εισέλθει στην αγορά εργασίας και είναι άνεργοι το λιγότερο 1 χρόνο δικαιούνται επίδομα ανεργίας για 5 μήνες. Άτομα ηλικίας άνω των 49 ετών που έχουν εργασθεί για 210 ημέρες δικαιούνται επίδομα ανεργίας για 1 χρόνο.	Για όσους έχουν εξαντλήσει το δικαίωμα στα παραπάνω επιδόματα ο ΟΑΕΔ προβλέπει ένα μειωμένο επίδομα για 3 μήνες το οποίο αντιστοιχεί στο μισό του επιδόματος που λαμβάνανε. Ωστόσο κανείς δεν μπορεί να διεκδικήσει επίδομα ανεργίας για περισσότερο από 300 ημέρες σε διάρκεια 4 χρόνων. Σε περίπτωση

	ημερομισθίου δηλαδή 13 ΕΥΡΩ. Προβλέπεται επίσης ένα συμπλήρωμα 10% για κάθε εξαρτώμενο μέλος. Το συνολικό ποσό ωστόσο (βασικό+ συμπληρωματικό) δεν μπορεί να υπερβαίνει το 70% του τελευταίου μισθού.			που κάποιος βρει εργασία ή κριθεί προσωρινά ανίκανος προς εργασία δεν δικαιούται το επίδομα ανεργίας.
<u>ΙΣΠΑΝΙΑ</u> Δύο είδη επιδότησης: 1. Επιδότηση με βάσει τις εισφορές, 2. Βοηθητικό επίδομα ανεργίας: α) βοηθητικό επίδομα, β) ειδικό επίδομα	Η διάρκεια επιδότησης για τους εργαζόμενους με πλήρη απασχόληση κυμαίνεται από 120 – 720 ημέρες ανάλογα με τις ημέρες εργασίας (360-2.120). Για τους μερικώς απασχολούμενους υπάρχουν ανάλογες μειώσεις.	Το επίδομα ανεργίας για τις πρώτες 180 ημέρες αντιστοιχεί στο 70% του μέσου όρου του ακαθάριστου μισθού του τελευταίου 6μηνου. Μετά τις 180 ημέρες το ποσοστό αυτό μειώνεται σε 60%. Το ελάχιστο επίδομα ισοδυναμεί με τον κατώτατο		

		μισθό + το 1/6. Το ανώτατο επίδομα για έναν ασφαλισμένο εργαζόμενο με μη εξαρτώμενα μέλη είναι το 170% του κατώτατου μισθού + 1/6. Με ένα παιδί το επίδομα ανέρχεται σε 195% + 1/6, ενώ με δύο ή περισσότερα παιδιά ανέρχεται σε 220% + 1/6.		
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	Το ημερήσιο επίδομα ανεργίας δίνεται 5 ημέρες την εβδομάδα με ανώτατο όριο τις 500 ημέρες και αποτελεί εισόδημα το οποίο φορολογείται. Το ποσό κυμαίνεται από 118 – 163 Φ.	Προβλέπονται ειδικά επιδόματα για τους μερικώς απασχολούμε-νους καθώς και άλλες κατηγορίες επιδομάτων.		

	Μάρκα την ημέρα αναλόγως τον αριθμό των τέκνων. Η ημερήσια αποζημίωση η οποία πληρώνεται από το ταμείο ανεργίας υπολογίζεται με βάση τις αποδοχές των τελευταίων 6 μηνών. Δεν μπορεί ωστόσο να ξεπεράσει το 90% του ημερομισθίου.			

ΓΑΛΛΙΑ	Η διάρκεια χορήγησης των επιδομάτων ανεργίας εξαρτάται από τις εισφορές που κάποιος πλήρωνε, την ηλικία του και την ημερομηνία λήξης της εργασίας του. Η ελάχιστη Περίοδος	Το ελάχιστο ποσό καταβολής ως επίδομα ανεργίας δεν ξεπερνά το 75% του βασικού ημερομισθίου. Προβλέπονται ειδικά επιδόματα για		

	επιδότησης είναι 4 μήνες και η ανώτερη 60 μήνες. Όταν σταματάει το δικαίωμα στο πλήρες επίδομα το επίδομα μειώνεται σταδιακά κάθε 4 μήνες. Οι δικαιούχοι κάτω των 55 ετών λαμβάνουν αυτά τα επιδόματα για περίοδο 125 ημερών και αυτοί οι οποίοι λαμβάνουν επίδομα σε ηλικία 58,5 διατηρούν το δικαίωμα στην επιδότηση μέχρι το 60ο έτος της ηλικίας τους και για ακόμη περισσότερο χρόνο εάν δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του συνταξιοδοτικού σχήματος.	τους μερικώς απασχολούμε-νους καθώς και άλλες κατηγορίες επιδομάτων.		

ΙΡΛΑΝΔΙΑ	Το επίδομα ανεργίας δίνεται σε	Για κάθε παιδί προβλέπεται ένα		

	όσους ήταν ασφαλισμένοι και είναι 62,50 Ιρ. Λίρες την εβδομάδα. Το επίδομα δίνεται από την 4^{η} μέρα της ανεργίας. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος είχε κάνει αίτηση για επίδομα ασθένειας, ή επίδομα ανεργίας στην διάρκεια των 13 προηγούμενων εβδομάδων μπορεί να διεκδικήσει το επίδομα από την πρώτη ημέρα ανεργίας. Σε γενικές γραμμές η ανώτατη διάρκεια χορήγησης του επιδόματος ανεργίας είναι 390 ημέρες. Όσοι είναι κάτω των 18 χρονών δεν δικαιούνται επίδομα για περισσότερο από 26 εβδομάδες. Μεταξύ 18 και 65 ετών η ανώτατη διάρκεια είναι 65 εβδομάδες. Εάν κάποιος έχει συμπληρώσει το 65^{ο}	συμπληρωματικό ποσό ίσο με 37,50 Ιρ. Λίρες την εβδομάδα. Προβλέπονται και άλλα επιδόματα καθώς και συνδυασμός αυτών.		

	έτος της ηλικίας του και δεν έχει κάνει χρήση των 65 εβδομάδων συνεχίζει να παίρνει το επίδομα μέχρι το 66^{ο} έτος της ηλικίας του με την προϋπόθεση ωστόσο ότι έχει πληρώσει εισφορές το λιγότερο 156 εβδομάδων. Μετά τους πρώτους 6 μήνες συνήθως το επίδομα μειώνεται.			

<u>ΙΤΑΛΙΑ</u> Έξι είδη επιδομάτων.	Υπάρχουν έξη είδη επιδομάτων, ωστόσο το Κυριότερο είναι το κανονικό ή συνηθισμένο επίδομα. Η διάρκεια επιδότησης είναι για 180 ημέρες, ενώ όλοι οι ασφαλισμένοι λαμβάνουν το ίδιο επίδομα. Από τον Ιούνιο του 1994 το			

	επίδομα αντιστοιχεί στο 30% του μέσου μισθού των τελευταίων 3 μηνών, με ανώτατο όριο τα 596 ECU τον μήνα για μισθούς μέχρι 1290 ECU και 716 ECU το μήνα για μισθούς πάνω από 1290 ECU. Εάν η αίτηση χορήγησης του επιδόματος γίνει μέσα σε 7 ημέρες από την στιγμή που κάποιος έμεινε άνεργος λαμβάνει το επίδομα από την 8η ημέρα. Εάν έχουν περάσει οι 7 ημέρες η λήψη του επιδόματος αρχίζει 5 ημέρες μετά από την κατάθεση της σχετικής αίτησης.			

ΟΛΛΑΝΔΙΑ Τρία επιδόματα ανεργίας	Τα επιδόματα ανεργίας καθορίζονται από την Νομοθεσία:	Τα δύο πρώτα επιδόματα αντιστοιχούν στο 70% του		

διαφορετικής διάρκειας.	Βασικό επίδομα, διάρκειας 6 μηνών. Επίδομα μεγαλύτερης διάρκειας που μπορεί να διαρκέσει από 3 μήνες μέχρι 4,5 χρόνια και Επίδομα διάρκειας 2 χρόνων, το οποίο για ηλικιωμένα άτομα μπορεί να διαρκέσει μέχρι 3,5 χρόνια.	ημερομισθίου, ενώ το Τρίτο επίδομα αντιστοιχεί στο 70% του κατώτατου μισθού, με διακυμάνσεις ανάλογα την ηλικία του δικαιούχου. Στις περιπτώσεις όπου το επίδομα ανεργίας είναι μικρότερο από τον κατώτατο μισθό ο Νόμος προβλέπει και συμπλήρωμα.		
<u>ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ</u> Δύο είδη επιδόματος ανεργίας: 1. Επίδομα ανεργίας. 2. Επίδομα ανεργίας του	Η διάρκεια χορήγησης του επιδόματος ανεργίας κυμαίνεται από 10 έως 30 μήνες ανάλογα με την ηλικία του εργαζόμενου. Η διάρκεια χορήγησης του επιδόματος ανεργίας του κράτους προνοίας είναι η ίδια με αυτή	Η ημερήσια αποζημίωση του επιδόματος ανεργίας αντιστοιχεί στο 65% των μέσων ημερήσιων αποδοχών των τελευταίων 12 μηνών ξεκινώντας τον υπολογισμό 2	Το επίδομα ανεργίας του κράτους προνοίας αντιστοιχεί στο 70% - 100% του κατώτατου μισθού ανάλογα με το μέγεθος του νοικοκυριού.	

Κράτους Προνοίας.	του επιδόματος ανεργίας. Στην περίπτωση που λήξει η περίοδος χορήγησης του επιδόματος ανεργίας η διάρκεια χορήγησής του επιδόματος ανεργίας του κράτους προνοίας μειώνεται στο μισό. Τα άτομα ηλικίας από 55 ετών και άνω συνεχίζουν να λαμβάνουν το επίδομα του κράτους προνοίας μέχρι το 60ο έτος της ηλικίας τους.	μήνες πριν τον μήνα που κάποιος έχει μείνει άνεργος. Σε καμία περίπτωση το ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τον κατώτατο μισθό.		
ΣΟΥΗΔΙΑ	Το ημερήσιο επίδομα ανεργίας δίνεται για 5 ημέρες την εβδομάδα με ανώτερη διάρκεια 300 ημέρες για άτομα κάτω των 55ετών και 450 ημέρες για άτομα πάνω από 55 ετών. Από το 1998 και μετά η ανώτατη διάρκεια χορήγησης των επιδομάτων είναι για 3 χρόνια με	Η βάση υπολογισμού είναι συνήθως το ημερομίσθιο με κατώτερο όριο τα 24 ECU και ανώτατο τα 58 ECU. Ιδιαίτερες ρυθμίσεις προβλέπονται για ασθενείς και συνταξιούχους.		

	πιθανή παράταση τα 4 χρόνια για όσους είχανε μια τακτική εργασία την περίοδο της επιδότησης.			
ΒΡΕΤΑΝΙΑ	Τα στοιχεία για την Βρετανία είναι ανεπαρκή.			
Πηγή: 5η Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αύγουστος 1999				

Προγραμματισμός δράσης της ΓΣΕΕ

Συνεδρίασε σήμερα (23/9/99) η Ολομέλεια της Διοίκησης της ΓΣΕΕ και ασχολήθηκε με τον προγραμματισμό της δράσης της Συνομοσπονδίας για το επόμενο διάστημα.

Η Διοίκηση αξιολόγησε θετικά την μέχρι τώρα δραστηριοποίηση και τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε η ΓΣΕΕ για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προέκυψαν από τον καταστροφικό σεισμό της 7ης Σεπτέμβρη 1999 (παρουσία στα εργοστάσια που κατέρρευσαν – παρέμβαση προς την Κυβέρνηση να κινήσει την διαδικασία απόδοσης ευθυνών στους υπεύθυνους – απόφαση για παρακράτηση από όλους τους εργαζόμενους της χώρας 2.000 δρχ. για την οικονομική ενίσχυση των σεισμόπληκτων – παρεμβάσεις στη Κυβέρνηση για την άμεση αλλά και την μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση των προβλημάτων τους – πραγματοποίηση δύο συναυλιών σε Κωνσταντινούπολη και Αθήνα 12 και 13/10/1999 με τους Θεοδωράκη, Λιβανελί, Φαραντούρη για την ηθική αλλά και την οικονομική στήριξη των σεισμόπληκτων της Ελλάδας και της Τουρκίας κλπ).

Η Διοίκηση αποφάσισε την περαιτέρω ενεργοποίηση της ΓΣΕΕ για την προώθηση της αντιμετώπισης των προβλημάτων των σεισμοπλήκτων μ πρώτο βήμα την δημιουργία κέντρων ενημέρωσης και στήριξης σε όλες τις περιοχές που επλήγησαν.

Οι πρόσφατες κυβερνητικές ρυθμίσεις στο φορολογικό κρίθηκε ότι βρίσκονται στην σωστή κατεύθυνση (καθοριστικός ήταν ο ρόλος της ΓΣΕΕ στην ανάδειξη της αναγκαιότητας να υπάρξουν ρυθμίσεις αναδιανεμητικού χαρακτήρα προς όφελος των εργαζομένων και των συνταξιούχων), χωρίς ωστόσο να ικανοποιούνται στο σύνολό τους οι εκφρασμένες θέσεις της Συνομοσπονδίας για ριζική φορολογική μεταρρύθμιση, στην οποία κατεύθυνση θα συνεχίσουμε τον αγώνα μας.

Η ΓΣΕΕ στο μεσοδιάστημα μέχρι την ψήφιση από την Βουλή του νέου φορολογικού θα παρέμβει με στόχο να μεγιστοποιήσει το όφελος για τους εργαζόμενους και τους συνταξιούχους προβάλλοντας την απαίτηση για :

- Θεσμική (νομοθετική) σύνδεση του αφορολόγητου ορίου με τις αποδοχές που καθορίζονται από την ΕΓΣΣΕ (ετήσιες τακτικές αποδοχές ανειδίκευτου εργάτη).
- Ετήσια τιμαριθμική αναπροσαρμογή της φορολογικής κλίμακας.

Για το μείζον θέμα της ανεργίας η Διοίκηση αποφάσισε να αναλάβει πρωτοβουλία καταγραφής της σύνθεσης της ανεργίας σε όλες τις περιοχές και τους κλάδους ενώ παράλληλα θεωρώντας ελλειμματική την πρόσφατη αναπροσαρμογή του επιδόματος ανεργίας κατά 10% θα προκαλέσει απόφαση του ΛΑΕΚ να συνδράμει με ποσοστό 5% επιπλέον στην αύξηση του επιδόματος ανεργίας καθώς και την δημιουργία προϋποθέσεων συνταξιοδότησης για όλους τους ανέργους άνω των 55 ετών.

Η ΓΣΕΕ εμμένει στις θέσεις που εξέφρασε για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση και θα αγωνιστεί για την εφαρμογή τους στα πλαίσια του 3ου ΚΠΣ (2000-2006).

Παράλληλα θα συνεχιστεί η προσπάθεια προβολής της αναγκαιότητας εφαρμογής του 35ωρου χωρίς μείωση των αποδοχών σαν το βασικό μέτρο για την μείωση της ανεργίας και την τόνωση της απασχόλησης, εν αναμονή και της έκδοσης του πορίσματος από την κοινή επιτροπή εργαζομένων - εργοδοτών για τις δυνατότητες εφαρμογής του.

Στο εισοδηματικό η Διοίκηση εξουσιοδότησε το προεδρείο της Συνομοσπονδίας σε συνεργασία με το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ και την Γραμματεία Οικονομικής Πολιτικής να διαμορφώσει το σχέδιο που θα υποβληθεί για διαπραγμάτευση της νέας ΕΓΣΣΕ στη κατεύθυνση της διασφάλισης και ενίσχυσης του πραγματικού εισοδήματος των εργαζομένων (πληθωρισμός + ΑΕΠ + διορθωτικό ποσό) και αφού προηγηθεί διάλογος με τις Δευτεροβάθμιες οργανώσεις θα συζητηθεί στη Διοίκηση και θα οριστικοποιηθεί στο Γενικό Συμβούλιο που θα συγκληθεί στο τελευταίο δεκαήμερο του Νοέμβρη.

Η ΓΣΕΕ εκτίμησε ότι οι αλλαγές που επήλθαν με τον πρόσφατο νόμο για την λειτουργία των Επιθεωρήσεων Εργασίας και τη σύσταση του ΣΕΠΕ δεν απέδωσαν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα με συνέπεια σε όλη την χώρα να υπάρχει αδυναμία ελέγχου της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας.

Η Διοίκηση αποφάσισε να παρέμβει δυναμικά απαιτώντας από το Υπουργείο Εργασίας την άμεση αντιμετώπιση των οργανοδιοικητικών προβλημάτων με στόχο την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του ΣΕΠΕ.

Παράλληλα αποφασίστηκε η κατά νομούς και κλάδους σύνταξη "ΜΑΥΡΗΣ ΒΙΒΛΟΥ" στην οποία θα καταγράφονται ονομαστικά κατά επιχείρηση οι εργοδοτικές αυθαιρεσίες οι οποίες θα δημοσιοποιηθούν και θα κατατεθούν στις αρμόδιες πολιτικές και δικαστικές αρχές.

Η Διοίκηση σε σχέση με την προωθούμενη μετοχοποίηση της ΕΥΔΑΠ εξέφρασε την πλήρη αντίθεσή της και ζήτησε την απόσυρση του σχεδίου νόμου, ώστε να πραγματοποιηθεί ο απαιτούμενος διάλογος και μέσα στα θεσμοθετημένα όργανα (Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ΟΚΕ) και να συζητηθεί στην ολομέλεια της Βουλής.

Τέλος η Διοίκηση της ΓΣΕΕ αποφάσισε να προχωρήσει στο επόμενο δίμηνο σε Νομαρχιακές και κλαδικές συσκέψεις και επισκέψεις σε εργασιακούς χώρους με στόχο την αλληλοενημέρωση και την διαμόρφωση ενιαίας στάσης στην προώθηση και αντιμετώπιση των προβλημάτων μας με κορύφωση την σύγκλιση του Γενικού Συμβουλίου το τελευταίο δεκαήμερο του Νοέμβρη (θα προηγηθεί σύγκλιση της Ολομέλειας της Διοίκησης για την διαμόρφωση των θέσεων που θα υποβληθούν στο Γ.Σ.)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

του Βασίλη Τακούδη

Οι αναδιαρθρώσεις που επιτελούνται στην περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης αποτελούν πεδίο πολυποίκιλων αξιολογήσεων, συζητήσεων και συγκρούσεων. Είναι όμως και ένα πεδίο, που παρουσιάζει αναμφισβήτητα επιστημονικό ενδιαφέρον από την άποψη των συνδικαλιστικών φορέων.

Στην τρέχουσα τριετία οι δραστηριότητες του ΙΝΕ στην περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης έχει προσλάβει μονιμότερο χαρακτήρα, γεγονός που αποτελεί εμπράγματη έκφραση της συνέχειας των καλών σχέσεων της ΓΣΕΕ με τους συνδικαλιστικούς φορείς της περιοχής αυτής.

Η δραστηριότητα αυτή χαρακτήρισε το ΙΝΕ από την αρχή της δημιουργίας του. Ξεκινώντας από τις πρώτες συνεργασίες και τις επιστημονικές συναντήσεις με την Ακαδημία Εργασίας και Κοινωνικών Σχέσεων, τα διάφορα ερευνητικά Ινστιτούτα και τα Πανεπιστήμια Μόσχας και Α. Πετρούπολης της Ρωσίας (1992), η δραστηριότητα αυτή διευρύνθηκε σημαντικά, τόσο με την υλοποίηση πρωτοκόλλων συνεργασίας, όσο και με άλλες πολύπλευρες επιστημονικές επαφές, αναζητήσεις, σχεδιασμούς και υλοποιήσεις προγραμμάτων.

Μετά από τις σχετικές αξιολογήσεις των πρώτων βημάτων του ΙΝΕ σε αυτή την περιοχή, ο τομέας αυτός δραστηριοτήτων του ΙΝΕ έχει ενταχτεί πλέον στους γενικότερους σχεδιασμούς και στις πάγιες κατευθύνσεις του. Οι δραστηριότητες αφορούν πλέον, ένα σχετικά ολοκληρωμένο φάσμα ενεργειών, που συμπεριλαμβάνει:

- **συνδικαλιστική επιμόρφωση**

- έρευνες, μελέτες, συγκριτικές αναλύσεις
- επαγγελματική κατάρτιση
- τεκμηρίωση και πληροφόρηση για το συνδικαλιστικό κίνημα και τις αγορές εργασίας
- συμμετοχές σε επιστημονικές συναντήσεις
- κοινές εκδόσεις κτλ

Ιδιαίτερα θετική εμπειρία αποκτήθηκε από την υλοποίηση του πολυετούς προγράμματος συνεργασίας του ΙΝΕ με τα συνδικάτα Μολδαβίας, στο τομέα της συνδικαλιστικής επιμόρφωσης. Στη περίοδο 1994-1999, σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ πραγματοποιήθηκαν πέντε σεμινάρια ανταλλαγής εμπειριών με συνδικαλιστικά στελέχη της Γενικής Ομοσπονδίας Συνδικάτων Μολδαβίας (FGSRM).

Ανάλογη θετική εμπειρία προέκυψε από τα προγράμματα συνδικαλιστικής επιμόρφωσης με στελέχη των συνδικάτων Αλβανίας και Ρωσίας.

Στο τομέα των μελετών –ερευνών, η εμπειρία της "Μελέτης Αγοράς Εργασίας Μολδαβίας" προγραμματίζεται να επεκταθεί και στις άλλες χώρες της Βαλκανικής και της Μαύρης Θάλασσας. Με την ερευνητική και αξιολογική συμβολή του ΟΑΕΔ έγινε η έναρξη υλοποίησης και της "Μελέτης Αγοράς Εργασίας Λευκορωσίας"

Σημαντικό επίσης αποτέλεσμα της δραστηριότητας του ΙΝΕ αποτελεί και η αμεσότερη σύνδεση του όχι μόνο με την ακαδημαϊκή, πανεπιστημιακή και ερευνητική κοινότητα, αλλά και με το σύνολο των κοινωνικών και δημοσίων φορέων, που ασχολούνται με την θεματολογία της αγοράς εργασίας των χωρών αυτών, αλλά και της ευρύτερης ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας.

Έτσι στη μελέτη για την αγορά εργασίας της Μολδαβίας το ΙΝΕ συνεργάστηκε με την Ακαδημία Επιστημών Μολδαβίας (Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών Α.Ε.), με το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Κισινέου (Έδρες Μακροοικονομικής και Εργασιακών Σχέσεων- Κοινωνιολογίας), με τον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας, με επιστήμονες των Τμημάτων Μελετών –Τεκμηρίωσης των Μολδαβικών Συνδικάτων κ.ά. Με ανάλογες συνεργασίες άρχισε να υλοποιείται και η τρέχουσα "Μελέτη Αγοράς Εργασίας της Λευκορωσίας".

Σε έρευνες προκαταρτικού χαρακτήρα και εύλογης μικρότερης έκτασης, όπως για παράδειγμα η "Μελέτη Αγοράς Εργασίας Αλβανίας", οι συνεργασίες του ΙΝΕ περιορίστηκαν στο επιστημονικό δυναμικό και τους συνεργάτες των συνδικάτων. (στο παράδειγμα οι συνεργάτες του ΙΝΕ των Ανεξάρτητων Συνδικάτων Αλβανίας).

Η συμμετοχή του ΙΝΕ σε επιστημονικές συναντήσεις, ημερίδες και συνέδρια των συνδικάτων και των επιστημονικών τους φορέων, όπως της Ρωσίας, της Γιουγκοσλαβίας, της Μολδαβίας, της Βουλγαρίας, της Αλβανίας κτλ έδωσε την δυνατότητα της περιοδικής, αλλά και της ουσιαστικότερης ενημέρωσης του ΙΝΕ για τις εξελίξεις και τους αξιολογικούς προβληματισμούς των συνδικάτων στα ζητήματα των αγορών εργασίας, τα οποία προκύπτουν από τις αναδιαρθρώσεις.

Σημαντική εμπειρία προκύπτει και από τις ανταλλαγές τεχνογνωσίας στο τομέα της τεκμηρίωσης και λειτουργίας των ΙΝΕ των Βαλκανικών χωρών. Μεταξύ των αποτελεσμάτων από τις συναντήσεις εργασίας με τα ΙΝΕ των βουλγάρικων και ρουμάνικων συνδικάτων διαφάνηκαν οι ιδιαίτερες ανάγκες, οι δυνατότητες και οι προοπτικές για κοινές επιστημονικές δράσεις. Ανάλογες προοπτικές διαφαίνονται και με τους ερευνητικούς φορείς των γιουγκοσλάβικων, ρωσικών, ουκρανικών, πολωνικών και ουγγρικών συνδικάτων. Ενώ με τα συνδικάτα της Αλβανίας και Μολδαβίας έχουν σχεδιαστεί από κοινού με τον ΟΑΕΔ και υλοποιούνται προγράμματα υποστήριξης και μεταφοράς τεχνογνωσίας για την λειτουργία των ΙΝΕ στις χώρες αυτές.

Στο τομέα των κοινών εκδόσεων με τα ΙΝΕ της περιοχής, εκτός των μελετών αγοράς εργασίας συμπεριλαμβάνονται και οι τρέχουσες προετοιμασίες για την από κοινού έκδοση "Ετήσιων Εκθέσεων" για τις "Εξελίξεις στην οικονομία και στην αγορά εργασίας" στη Μολδαβία και στη Λευκορωσία, ενώ σχεδιάζονται και για άλλες Βαλκανικές χώρες.

Από τις επισκέψεις εργασίας που πραγματοποίησε το ΙΝΕ στην Ακαδημία Εργασίας Ουκρανίας, μεταξύ των άλλων, προέκυψε και η δυνατότητα αμεσότερης σύνδεσης του ΙΝΕ με την "Ένωση Ακαδημιών Εργασίας" της Κοινοπολιτείας Ανεξάρτητων Κρατών. Το ΙΝΕ αποδέχτηκε την πρόσκληση να συμμετέχει στις περιοδικές συναντήσεις εργασίας και στις κοινές επιστημονικές δραστηριότητες της Ένωσης. Θετικά ανταποκρίθηκε επίσης και στην πρόσκληση της Γενικής Συνομοσπονδίας Συνδικάτων της Κοινοπολιτείας Ανεξάρτητων Κρατών να συμμετέχει στις δραστηριότητες των επιστημονικών τμημάτων της.

Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι η δραστηριότητα του ΙΝΕ στην περιοχή αυτή έχει εμπεδώσει μια αποτελεσματική συμπληρωματικότητα δραστηριοτήτων και επιστημονικών συνεργασιών με τον ΟΑΕΔ. Στις προοπτικές διεύρυνσης και εμβάθυνσης της συνεργασίας αυτής συγκαταλέγεται και η κοινή προσπάθεια για την δημιουργία ενός πληροφοριακού "Δικτύου

Παρατηρητηρίων Αγοράς Εργασίας Βαλκανίων και Μαύρης Θάλασσας" (Balkan & Black Sea Info Relations Observatory network – BIROn).

Από την υλοποίηση των διαφόρων διακρατικών προγραμμάτων, τις διμερείς και πολυμερείς συζητήσεις, έγινε προφανές ότι το ζήτημα της εξασφάλισης της συνέχειας στην αλληλοπληροφόρηση μεταξύ των συνδικάτων και των επιστημονικών - εκπαιδευτικών τους φορέων, με αντικείμενο τις σημαντικότερες εξελίξεις στις αγορές εργασίας και το συνδικαλιστικό κίνημα των παραπάνω χωρών έγινε στις μέρες μας θέμα άμεσης αναγκαιότητας, αλλά και επιχειρησιακής και τεχνολογικής δυνατότητας.

Για το ζήτημα αυτό έγιναν διερευνητικές αναφορές στις συναντήσεις σχεδόν με το σύνολο των επιστημονικών συνδικαλιστικών φορέων των χωρών της περιοχής Διαπιστώθηκε η αναγκαιότητα να συντονιστούν από κοινού διάφορες προσπάθειες για σταθερές πληροφοριακές ανταλλαγές μεταξύ των επιστημονικών φορέων των συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Το καθολικό ενδιαφέρον για άμεση συμμετοχή, αλλά και δημιουργική διεύρυνση της θεματολογίας του BIROn εκφράζεται και στο γεγονός, ότι ήδη έχουν αρχίσει να υπογράφονται και σχετικά πρωτόκολλα εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υλοποίηση αυτού του σχεδίου.

Η δεδομένη εμπειρία τόσο του ΟΑΕΔ όσο και του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ σε ζητήματα δημιουργίας και διαχείρισης τραπεζών πληροφοριών, όπως αυτές που υλοποιήθηκαν μέσω πολλών κοινοτικών προγραμμάτων (Τηλεματική ΙΙ , NOW, ADAPT, κ.ά.) καθώς και η θετική αντιπροσώπευση του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Εργασιακών Σχέσεων στην Ελλάδα από το ΙΝΕ, σε συνδυασμό με την τεχνολογική εξέλιξη, που συνεπάγεται και την ταυτόχρονη μείωση του κόστους δημιουργίας, λειτουργίας και συντήρησης των πληροφοριακών συστημάτων, καθιστούν ρεαλιστικούς τους στόχους δημιουργίας ενός διαδικτύου ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των επιστημονικο-συνδικαλιστικών φορέων στα Βαλκάνια και στην ευρύτερη περιοχή των χωρών της Μαύρης Θάλασσας.

Το αντικείμενο εργασιών του BIROn προκύπτει από τον προτεινόμενο επιστημονικο-συνδικαλιστικό χαρακτήρα του και ενδεικτικά μπορεί να συνοψιστεί στη :

- **συλλογή πληροφοριών από τους φορείς τεκμηρίωσης των συνδικαλιστικών οργανώσεων στις χώρες των Βαλκανίων και της Μαύρης θάλασσας.**
- **συγκριτική επεξεργασία και ανάλυση των συλλεγμένων πληροφοριών**

- διάχυση των συγκριτικών δεδομένων και αναλύσεων

Είναι προφανές, ότι η παραπάνω δραστηριότητα του ΙΝΕ, μια που αποτελεί επιπρόσθετο μέσο ανάπτυξης των σχέσεων μεταξύ των συνδικαλιστικών φορέων της περιοχής συνεχίζει να απασχολεί, να αξιολογείται και να ενθαρρύνεται ποικιλότροπα από την ΓΣΕΕ.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

8-10 Σεπτεμβρίου 1999. Το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ συμμετείχε μέσω εμπειρογνωμόνων του στην 4η Ευρωπαϊκή Συνάντηση (TG 09 – Active Involvement) του Focus Group για την Ενεργό Συμμετοχή των Νέων, που διοργάνωσε το Δίκτυο EUROPS, το Υπουργείο Εργασίας και το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας, στην Αθήνα. Στόχος της συμμετοχής του ΙΝΕ -ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ ήταν η παρουσίαση του *Ρόλου των Κοινωνικών Εταίρων στην αποτελεσματική λειτουργία των τοπικών, περιφερειακών και εθνικών Δικτύων μεταξύ Εργοδοτών, Εργαζομένων και Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ενεργοποίηση και υποστήριξη των νέων στη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών ένταξής τους στην αγορά εργασίας*. Στη συνάντηση συμμετείχαν εκπρόσωποι από Ελλάδα, Ολλανδία, Ιρλανδία, Δανία, Φιλανδία, Γερμανία και Αγγλία.

18-23 Σεπτεμβρίου 1999. Το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ συμμετείχε στα πλαίσια του Leonardo σε διακρατικό - καινοτομικό πρόγραμμα εκμάθησης αγγλικής γλώσσας με έμφαση στην ορολογία και τις έννοιες σχετικά με τις εργασιακές σχέσεις και τα

προβλήματα απασχόλησης. Το σεμινάριο αποτέλεσε τη συνέχεια του προγράμματος που ξεκίνησε με τη συνεργασία των εταίρων του ειδικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ελλάδα, Ολλανδία, Δανία) τη χρονική περίοδο 2/11/1998 έως 28/04/1999.

23-25 Σεπτεμβρίου 1999. Το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ συμμετείχε στο Forum με θέμα: "Ήπιες Μορφές Τουρισμού" που διοργάνωσε η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς στη Σκύρο, στις. Η συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ προέκυψε από τη συνεργασία του με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς ως εταίροι στο πλαίσιο του προγράμματος "Δίκτυο Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής Νέων", άξονας YOUTHSTART. Στο Forum συμμετείχαν φορείς (Υπουργείο Εργασίας, ΟΑΕΔ, ΕΟΤ, ΟΕΕΚ, κλπ.) αλλά και νέοι καταρτιζόμενοι σε προγράμματα του άξονα YOUTHSTART. Στόχοι της συνάντησης ήταν η έκφραση απόψεων και προβληματισμών από τους νέους, η επικοινωνία τους με τους άλλους νέους και με τους φορείς, η ανάπτυξη από τους φορείς επιμέρους θεμάτων σε σχέση με την αποτελεσματικότερη λειτουργία των προγραμμάτων του άξονα και τις προοπτικές απασχόλησης.

21-29 Σεπτεμβρίου Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ συμμετείχε σε διακρατικό σεμινάριο συνδικαλιστικής επιμόρφωσης που διοργανώθηκε από την ETUCO στη Στοκχόλμη, με αντικείμενο "ΟΝΕ - Οικονομική Πολιτική και Ευρωπαϊκές Αγορές Εργασίας". Στόχος του σεμιναρίου ……

10 Οκτωβρίου 1999 Το Περιφερειακό Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Πελοποννήσου σε συνεργασία με το Εργατικό Κέντρο Τρίπολης διοργάνωσε ημερίδα με θέμα: "Η κοινωνική ασφάλιση στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση" και ομιλητή τον Επιστ. Δ/ντή Καθ. Σ. Ρομπόλη.

3 Νοεμβρίου 1999. Το Περιφερειακό Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Δυτικής Ελλάδος και το Εργατικό Κέντρο Πάτρας διοργάνωσαν ημερίδα με θέμα "Οι εργασιακές σχέσεις στο εμπόριο και ο ρόλος των συνδικάτων" με ομιλητές τον Επιστ. Σύμβουλο του ΙΝΕ Π. Ρυλμόν και τον Επιστ. Συνεργάτη του Κλαδικού ΙΝΕ ιδιωτικών υπαλλήλων Π. Κυριακούλια.

6 Νοεμβρίου 1999. Το Εργατικό Κέντρου Βόλου σε συνεργασία με το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ διοργάνωσε ημερίδα με θέμα: "Η κοινωνική ασφάλιση στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση", και ομιλητή τον Επιστ. Δ/ντή Καθ. Σ. Ρομπόλη.

13-16 Νοεμβρίου 1999. Επίσκεψη εργασίας του Επιστ. Δ/ντή Σ. Ρομπόλη και του Επιστ. Συμβούλου Β. Τακούδη του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ στην Μολδαβία. Σκοπός της επίσκεψης ήταν ο μεθοδολογικός σχεδιασμός για την εκπόνηση ετήσιας έκθεσης από το νεοσύστατο Ινστιτούτο Εργασίας των συνδικάτων της Μολδαβίας για την "Οικονομία και την απασχόληση στην Μολδαβία".

21 Νοεμβρίου 1999 Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ σε συνεργασία με το Εργατικό Κέντρο Νάουσας, διοργάνωσε ημερίδα με θέμα: "Τοπική αγορά εργασίας και ανεργία στον νομό Ημαθίας, με έμφαση στην περιοχή της Νάουσας" και ομιλητή τον Επιστ. Σύμβουλο του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Β. Τακούδη

21 Νοεμβρίου 1999 Το Εργατικό Κέντρο Ορεστιάδας διοργάνωσε ημερίδα με θέμα: "ΟΝΕ, μισθοί, ανεργία και κοινωνική ασφάλιση" και ομιλητή τον Επιστ. Δ/ντή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Καθ. Σ. Ρομπόλη